Ազգ
Azg
armenian daily
13 ՅՈՒՆԻՍ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 111 (2796)

ՌԱԿ ներկայացուցիչները հանդիպեցին Թուրքիայի ներկայացուցչի հետ

Ռամկավար Ազատական կուսակցության Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի ներկայացուցիչները չորեքշաբթի օրը Նյու Յորքում, ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում հանդիպում են ունեցել Թուրքիայի բարձրաստիճան դիվանագետներից էջվեթ Թեզջանի հետ, ընդառաջելով Նյու Յորքում Թուրքիայի ընդհանուր հյուպատոս Օմեր Օնհոնի հրավերին: Հանդիպման ընթացքում, որին ՌԱԿ-ի կողմից մասնակցել են կուսակցության Կենտրոնական վարչության փոխատենապետ Երվանդ Ազատյանը, անդամ Հակոբ Վարդիվառյանը եւ Արեւելյան շրջանի ատենապետ Բաբկեն Մկրյանը, արծարծվել են հայերի եւ թուրքերի միջեւ առկա բոլոր կարեւոր հարցերը, այդ թվում՝ Ցեղասպանության ճանաչման հարցը: Դեսպան էջվեթ Թեզջանը ներկայացրել է իր տեսակետները եւ ավելացրել, թե նախաձեռնելով հանդիպումներ ամերիկահայ գլխավոր կազմակերպությունների հետ, իր նպատակն է Թուրքիայի եվրամիության անդամ դառնալու հեռանկարում եւ Հայաստանի հետ ներկայիս ընթացող «նուրբ» բանակցությունների շրջանակներում ծանոթանալ ամերիկահայ համայնքի տեսակետներին: Այս կապակցությամբ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության պաշտոնական հաղորդագրությանը կարելի է ծանոթանալ մեր վաղվա համարում: Մինչ ավելացնենք, որ նույն օրը տեղի է ունեցել նաեւ թուրք դիվանագետի հանդիպումը Ամերիկայի հայկական համագումարի հետ:

Պաշտոնակոչի արդյունքների պաշտոնական վավերացման տրագիկոմեդիան

Երբ կոալիցիան կազմվում է... առանց որեւէ սկզբունքի

ԳՈՌ ՄԱՐՈՒԽԱՆՅԱՆ

Նախընտրական շրջանում հանրապետական Գալուստ Սահակյանը «Օրինաց երկրի» անդամներին համարել էր կուրտիզանուհիներ: Ընտրություններից հետո վերջիններիս հետ հանրապետականը կազմեց քաղաքական կոալիցիա: Երբ լրագրողներից մեկը վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին հիշեցրեց այդ մասին եւ հարց ուղղեց՝ հիմա ի՞նչ է ստացվում, վարչապետը, որն անսովոր բարձր տրամադրությամբ շրջում էր ԱԺ միջանցքներում, պատասխանեց. «Շատ լավ բան: Դա՞ էիք ուզում լսել...»:

PHOTOLURE

Ահա այսպիսին է Նախագահական նստավայրում հանդիսավոր ստորագրված քաղաքական կոալիցիայի լրջության մակարդակը: Եվ այդ լրջությամբ էր երեկ մեկնարկել նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանը: Ընդհանրապես այն կարելի է համարել լավ բեմադրված, բայց վատ իրագործված տրագիկոմեդիա, որտեղ, սակայն, որեւէ անակնկալ, բնականաբար, տեղի չունեցավ: Ամեն ինչ ծրագրված էր նախօրոք: Պատգամավորներն ընդամենը նեղություն պետք է քաշեին ԱԺ ճաշարանից մեկ-մեկ դուրս գալ ու քվեախցիկներում ընդգծել հանձնաժողովների նախագահների թեկնածությունները: Բոլորը գիտեին, որ ԱԺ նախագահ է ընտրվելու Արթուր Բաղդասարյանը, տեղակալներ՝ Տիգրան Թորոսյանը՝ ՀՀԿ-ից, Վահան Հովհաննիսյանը՝ ՀՅԴ-ից: Կոալիցիայից առանձնապես դժվարություն չպահանջվեց ապահովելու սցենարի անաղարտությունը, որովհետեւ ԱԺ-ում սերիալներ խոստացող ընդդիմությունը չէր բարեհաճել ներկայանալ առաջին նստաշրջանին: Դատարկ էին ինչպես «Արդարություն» դաշինքի, այնպես էլ «Ազգային միաբանության» տեղերը: Եթե այս կեռույթով է ընդդիմությունը որոշել թատրոններ սարքել խորհրդարանում, ապա կարելի է ձանձրույթի համար չնախանձել հանդիսատեսներին:

Տես էջ 2

TRAFFICING

ԱՄՆ-ը կարող է պատժամիջոցներ կիրառել Թուրքիայի, Հունաստանի, եւս 13 երկրների նկատմամբ

«Հայաստանից կանայք եւ աղջիկները սեռական շահագործման են ուղարկվում ԱՄԷ, Թուրքիա, Ռուսաստան, Հունաստան եւ Գերմանիա»

15 պետություններ, այդ թվում ԱՄՆ դաշնակիցներ Թուրքիան, Հունաստանը, Վրաստանը, ինչպես նաեւ ԱՊՀ երկրներից Ղազախստանն ու Ուզբեկստանը բավարար չափով քայլեր չեն գործադրում սեռական շահագործման, մարդկանց առեւտուրը կրճատելու ուղղությամբ, ինչի պատճառով կարող են ենթարկվել պատժամիջոցների եւ զրկվել ամերիկյան օժանդակությունից, նշվում է ԱՄՆ պետքարտուղարության տարածած տարեկան հաշվետվության մեջ:

Պետքարտուղարության հաշվետվության մեջ նշվում է, որ Հայաստանի կառավարությունը լիովին չի պահպանում մարդկանց առեւտուրը վերացնելու նվազագույն չափանիշները եւ այդ ուղղությամբ չի ձեռնարկում բավարար քայլեր: Մարդկանց առեւտրի դեմ օրենք Հայաստանում չկա:

Հաշվետվության մեջ ասվում է, որ «Հայաստանից կանայք եւ աղջիկները սեռական շահագործման են ուղարկվում ԱՄԷ, Թուրքիա, Ռուսաստան, Հունաստան եւ Գերմանիա»:

Հայաստանն ընդգրկված է այն 74 պետությունների շարքում, որոնք չեն համապատասխանում նվազագույն չափանիշներին, բայց զգալի քայլեր են գործադրում մարդկանց առեւտրի, սեռական շահագործման դեմ պայքարի ուղղությամբ:

ԱՄՆ արեւելյան թեմի առաջնորդը ողջունում է ՄԱԿ-ում ՀՀ նոր դեսպանին

Միավորված ազգերի կազմակերպությունում Հայաստանի Հանրապետության նորանշանակ դեսպան Արմեն Մարտիրոսյանը պաշտոնն ստանձնելուց մեկ շաբաթ անց այցելել է Ամերիկայի Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու արեւելյան թեմի առաջնորդարան, որտեղ հունիսի 10-ին նրան ընդունել է թեմի առաջնորդ Խաժակ արքեպիսկոպոս Պարսամյանը, հաղորդում է առաջնորդարանից էլփոստով ստացված հաղորդագրությունը: «Սա այն վայրն է, որտեղ դուք ձեզ ձեր տանը կարող եք զգալ: Մենք ձեզ ցանկանում ենք հաջողություն ձեր աշխատանքում եւ մեր օժանդակությունն ու զորակցությունն ենք հայտնում ձեզ եւ ՄԱԿ-ում Հայաստանի առաքելությանը», ասել է նա Սուրբ Վարդան եկեղեցական համալիրում հանդիպման ժամանակ: Երկկողմ քննարկումները, որոնց մասնակցել են նաեւ ՄԱԿ-ում Հայաստանի առաքելության 3-րդ քարտուղար Նիկոլայ Սահակովը եւ Հայ օգնության ֆոնդի գործադիր տնօրեն Սիմոն Պալյանը, վերաբերել են տնտեսական, քաղաքական եւ կրոնական ոլորտներին:

Դեսպանը շնորհակալություն է հայտնել ինչպես ՀՕՖ-ին, այնպես էլ արեւելյան թեմին՝ Հայաստանին ցուցաբերած երկարամյա զորակցության համար:

Դեսպան Արմեն Մարտիրոսյանն իր նոր պաշտոնում փոխարինել է Մովսես Աբելյանին, որը ՄԱԿ-ում ավելի բարձր պաշտոնի է անցել որպես ծրագրերի համադրման եւ վարչական ու բյուջետային կոմիտեների քարտուղար:

ՆԱՏՕ-ի զորավարժությունները Հայաստանում տեղի կունենան հունիսի 16-17-ը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 16-27-ը մոտավորապես 400 զինծառայողներ 19 երկրներից կհանդիպեն Հայաստանի Վազգեն Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտում՝ անցկացնելու «Համատեղ լավագույն ջանք - 2003» (ՀԼՋ 03) զորավարժությունները: Ինչպես հայտնում է զորավարժությունների՝ Երեւանում տեղադրված մամլո ծառայությունը, սրանք ՆԱՏՕ-ի «Գործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրի հիմնական ցամաքային զորավարժություններն են նրա Հարավային շրջանում: Նման զորավարժություններ առաջին անգամն են անցկացվում Հայաստանում: Զորավարժություններին մասնակցող ՆԱՏՕ-ի անդամերկրներն են Կանադան, Հունաստանը, Հունգարիան, Իտալիան, Լեհաստանը, Թուրքիան, Մեծ Բրիտանիան եւ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները: Համագործակցող երկրներից են Հայաստանը, Ավստրիան, Բուլղարիան, Մակեդոնիան, Վրաստանը, Լիտվան, Մոլդովան, Ռումինիան, Ռուսաստանը, Սլովակիան եւ Ուզբեկստանը:

Ըստ նույն աղբյուրի, սա կլինի առաջին անգամը, երբ Ռուսաստանը կմասնակցի ՆԱՏՕ-ի նման զորավարժությունների: Զորավարժությունների բազմազգ ուժերի կառույցում ընդգրկված են Ռուսաստանի շտաբային սպաներ եւ մի հետեւակային ջոկ:

«Համատեղ լավագույն ջանք» զորավարժությունների շարքը տալիս է հիմնական գիտելիքներ խաղաղության օժանդակման գործողությունների վերաբերյալ փոքր զորամասի մակարդակով:

Ըստ հաղորդագրության, «ՀԼՋ - 2003»-ը պլանավորել է ծովակալ Գրեգորի Գ. Ջոնսոնը: Զորավարժությունները վարելու է գեներալ-լեյտենանտ Անտոնիո Կինտանան: Զորավարժությունների երկու համատնօրեններն են ՆԱՏՕ-ի Հարավային զորամիավորման հարավային հրամանատարության ներկայացուցիչ գնդապետ Ահմետ Կարակը եւ գեներալ Մուրադ Իսախանյանը Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից:

Երեւան-Պրահա ուղիղ չվերթ

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Չեխական ավիաուղիներ» ընկերությունը հունիսի 11-ից «Բոինգ 737-400» օդանավով սկսեց Երեւան-Պրահա ուղիղ չվերթի իրականացումը: Ավիաընկերության միջազգային կապերի վարչության պետ Յան Տոտը հունիսի 12-ի ասուլիսում հայտնեց, որ Երեւան-Պրահա-Երեւան ուղղությամբ չվերթերը կանոնավորապես կիրականացվեն շաբաթը երկու անգամ. երկուշաբթի եւ հինգշաբթի՝ Երեւանից Պրահա, իսկ չորեքշաբթի եւ կիրակի օրերին՝ Պրահայից Երեւան:

Ադրբեջանի տարածքում ԱՄՆ-ը կտեղակայի 15 հազարանոց զորք

Գեներալ Վալդը լիովին հաստատում է այս տեղեկությունը, Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Վիլսոնը՝ մասամբ

Պենտագոնը ծրագրել է Ադրբեջանի տարածքում տեղակայել 15 հազարանոց զորք՝ ամերիկյան «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ», թուրքական «Հյուրիեթ» եւ «Փոստա», ադրբեջանական «Էխո» թերթերի՝ նախօրեին տարածած հաղորդագրությունը հաստատում է Եվրոպայում ԱՄՆ զինված ուժերի հրամանատարի տեղակալ, գեներալ Չարլզ Վալդը:

Ամերիկացի գեներալը «Փրես թրաստ աֆ Ինդիա» գործակալությանն ասել է, որ ԱՄՆ-ը ծրագրում է իր ռազմական ներկայությունը զգալիորեն կրճատել Գերմանիայում, Թուրքիայում, Սաուդյան Արաբիայում, որոշ չափով՝ Մեծ Բրիտանիայում, փոխարենն ընդլայնել ռազմական ներկայությունը Կովկասի եւ Աֆրիկայի էներգակիրներով հարուստ շրջաններում:

Գեներալ Վալդը նշել է, որ Մ. Նահանգներն ամենայն հավանականությամբ Ադրբեջանի տարածքում կտեղակայի 15 հազարանոց զորք «ոչ մեծ, բայց շարժունակ բազաներում»: Պենտագոնը Ադրբեջանի կողքին նշում է այլ պետություններ, որտեղ կընդարձակվի ամերիկյան ռազմական ներկայությունը՝ Վրաստան, Ռումինիա, Բուլղարիա, Լեհաստան, Ալժիր, Մարոկկո, Թունիս, Ջիբութի, Սենեգալ, Գանա, Մալի եւ Քենիա:

«Բացարձակապես որեւէ տեղեկություն չունեմ այդ հարցի (Ադրբեջանում ամերիկյան զորքեր տեղակայելու) առնչությամբ», Բաքվի «Էխո» թերթին ասել է Ադրբեջանի ՊՆ մամլո ծառայության ղեկավար Ռամիզ Մելիքովը:

«Ստույգ որեւէ բան չեմ կարող ասել: Որեւէ տեղեկատվության չեմ տիրապետում», ասել է ԱԳՆ մամլո ծառայության ղեկավար Մեթին Միրզան:

«Ես չեմ կարող ասել՝ որքան վաղ, բայց Իրաքում պատերազմ սկսվելուց առաջ մեր զինված ուժերի պլանավորման կառույցները քննարկել են ամերիկյան զորքերի տեղակայման հարցն այն տեղերում, որտեղ մենք 21-րդ դարում կարող ենք դիմակայել այլեւայլ սպառնալիքների», ասել է Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Ռոս Վիլսոնը, հավելելով, թե «սառը պատերազմի» ժամանակից ԱՄՆ-ը Գերմանիայում ունի զորքերի մեծ խմբաքանակ:

«Արեւմտյան Եվրոպայում, հատկապես Գերմանիայում տեղակայված ամերիկյան զինուժը 90-ական թթ. կեսերին զգալիորեն կրճատվել է, բայց այսօր մոտ 60 հազար ամերիկյան զինվորներ են մնացել Գերմանիայում, ավելի քան 100 հազար՝ Արեւմտյան Եվրոպայի այլ վայրերում», ասել է Վիլսոնը:

Ամերիկացի դեսպանը, սակայն, չի հաստատել, թե Ադրբեջանի տարածքում հաստատապես կտեղակայվեն ամերիկյան զորքեր, նշելով, որ Վաշինգտոնի՝ ռազմական ուժերի վերաբաշխման հիմնական նպատակը հետեւյալն է. ինչպե՞ս գործի դնել այդ ուժերը ապագայում այն գոտիներում, որտեղ կարող են ծագել հակամարտություններ:

«Ես ստույգ կարող եմ ասել, որ մենք առայժմ չունենք ծրագրեր Ադրբեջանում ամերիկյան զորքեր եւ ռազմակայաններ տեղակայելու մասին», ասել է Վիլսոնը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Գովազդային ծուղակ կամ փող աշխատելու հեշտ տարբերակ

Այս տարվա մարտից հեռուստատեսային եւ ռադիոգովազդները համոզում են հասարակությանը զանգել իրենց տրամադրած հեռախոսահամարներով, զանգել անհապաղ, քանի որ հենց այդ հեռախոսազանգերից է կախված իրենց ապագան: Այժմ, երբ այդ ծառայությունները մատուցող «Թելեոլաս» կոչվող ընկերության շուրջ աղմուկ բարձրացավ, ավելի քիչ թվով միամիտներ կընկնեն գովազդի ծուղակը, սակայն ահռելի գումարներ են կորզվել, գերակշիռ մասը ընտանիքներից, որտեղ անչափահաս երեխաներ կան:

«Հասարակայնության հետ կապերի հայաստանյան ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը երեկ հրավիրած մամլո ասուլիսում «Թելեոլաի» պատճառով նյութական վնաս կրած բոլոր քաղաքացիներին կոչ արեց դիմել դատարան եւ պաշտպանել սեփական իրավունքները: Հասարակական կազմակերպության մասնագետները պատրաստել են նաեւ տիպային հայցադիմումներ: Հասարակայնության հետ կապերի հայաստանյան ասոցիացիայի իրավաբան Դավիթ Սանդուխչյանը «Թելեոլաի» գովազդը համարում է ոչ բարեխիղճ եւ նշում, որ քաղաքացիները, ում անչափահաս երեխաներն օգտվել են վճարովի ծառայությունից, ունեն բոլոր հիմքերը կատարված գործարքը դատարանի միջոցով անվավեր ճանաչելու, քանի որ գործարքը կատարվել է անչափահաս երեխաների հետ: Նախ, հեռուստատեսային եւ ռադիոգովազդը չի պարունակում հստակ տեղեկություններ գովազդվող ծառայությունների վերաբերյալ, դրանում կա ազդեցիկ ենթատեքստ: Օգտագործվող տղա, աղջիկ, երիտասարդներ բառերը, չափահաս երիտասարդների ցուցադրվող կադրերը միանշանակ կարող են ընկալվել անչափահասների կողմից որպես իրենց ուղղված հրավեր: Բնական է, որ ծառայությունների ոչ հստակ նկարագրությունն առաջացրել է երեխաներին բնորոշ հետաքրքրություն եւ մոլորություն: Գովազդում օգտագործում են մեզանում չընդունված ժամանակի եւ գումարի միավորներ: ժամի, րոպեի կամ դրամի փոխարեն վայրկյան եւ ցենտ: Ենթագիտակցաբար 0,21 ցենտը 15 վայրկյան խոսելու համար թվում է, թե քիչ է: Անտեղյակ (նույնիսկ եթե ուշադիր գովազդը լսել է) ծնողը հեռախոսային ծառայությունների համար վճարելիս իր հաշվին եկած ահռելի գումար է տեսնում:

Ծանոթություն ձեռք բերելու յուրահատուկ հնարավորությունից օգտվելու, հենց հիմա տղաների եւ աղջիկների հետ խոսելու, կամ ապագան իմանալու կոչ անող գովազդները խախտում են «Գովազդի մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածը, ըստ որի, անբարեխիղճ է համարվում այն գովազդը, որտեղ օգտագործվում են անչափահասների դյուրահավատությունը եւ անփորձառությունը: Իհարկե, գովազդը միայն անչափահասներին չի վերաբերում, սակայն գովազդ մատուցող ընկերությունը չի նախատեսում կանխարգելիչ միջոցներ, որոնք չէին առաջացնի մոլորություն եւ կկանխեին անչափահասների դյուրահավատության եւ անփորձառության չարաշահումը: Հարկ էր գովազդում նշել, որ այն նախատեսված չէ մինչեւ 18 տարեկանների համար: Որպես իրավաբան, Դավիթ Սանդուխչյանը նշում է, որ կանխարգելիչ միջոց կարող էր լինել, օրինակ, ծառայության մատուցումից որոշ ժամանակ առաջ ծանուցագրի տարբերակով մատուցվելիք ծառայության վերաբերյալ հասարակայնությանը տեղեկություններ տրամադրելը (մանավանդ անչափահասների ծնողներին երեխաների՝ ծառայություններից օգտվելը սահմանափակելու համար):

Դավիթ Սանդուխչյանը նշում է նաեւ, որ գովազդում ծառայությունների գինը ԱՄՆ դոլարով (ցենտով) նշելը ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 142-րդ հոդվածի անտեսում է:

Չբացառենք, որ ոչ բարեխիղճ կազմակերպության ղեկավարներն օրենքը խախտել են միտումնավոր: Անչափահասի միամտությունը չարաշահելու միջոցով՝ գումար աշխատելու նպատակով: «Թելեոլան» անկասկած ենթակա է պատասխանատվության: Սակայն չմոռանանք, որ լրատվամիջոցները եւս պատասխանատու են իրենց եթերով հեռարձակվող գովազդի համար: Գուշակի ծառայություններ առաջարկող գովազդի դեպքում «Գովազդի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի խախտում է տեղի ունեցել: Այն արգելում է, հակաօրինական է անվանում այն գովազդը, որն իրականացվում է՝ օգտագործելով նախապաշարմունքներն ու սնահավատությունը:

Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովից տեղեկացանք, որ երկու օր է, ինչ հեռուստաընկերություններին եւ ռադիոընկերություններին արգելվել է այդ գովազդը եթեր հեռարձակել: Այդուհանդերձ նկատենք, որ վերահսկողի պարտավորություններ ունեցող մարմինն օրենքի խախտմանն արձագանքում է մի քանի ամիս ուշացմամբ: Ինչ վերաբերում է հեռախոսային ծանոթություն առաջարկող գովազդին, այստեղ եւս, գուցե առաջին հայացքից ոչ այդքան ակնհայտ, բայց օրենքի խախտում է տեղի ունեցել: Նշենք նաեւ, որ գովազդի տեղադրման առաջարկով «Թելեոլայի» ղեկավարները նաեւ «Ազգ» էին եկել: Առաջարկը, սակայն, թերթի պատասխանատուներին կասկածելի էր թվացել, ինչը հրաժարվելու պատճառ էր դարձել:

«Թելեոլայի» գլխավոր տնօրենն ազգությամբ հույն է՝ Կոնստանտինոս Բագրոպուլիսը: Չի կարելի բացառել, որ «Թելեոլաը» «Արմենտելի» կողմից մեր հասարակությանը մատուցվող հերթական «հաճելի» անակնկալների շրջանակներում է:

«Հասարակայնության հետ կապերի հայաստանյան ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությանը շուրջ 150 խաբված քաղաքացիներ են դիմել: Ծնողներից մի քանիսը նաեւ մամլո ասուլիսին էին ներկա: Օրինակ, Լաուրա Սահակյանի երեխայի միամտությունը չարաշահելով «Թելեոլաը» որոշել է 18 օրվա ընթացքում 1 մլն 547 հազար դրամ աշխատել: Գեւորգ Ղահրամանյանին բախտը մի քիչ ժպտացել է՝ ընդամենը 104 հազար դրամ: Ծնողներից մեկը նշում էր, որ իր 14-ամյա որդուն «Թելեոլաը» որոշել է ծանոթացնել 12-ամյա մի աղջկա հետ: Թերեւս հաշվի առնելով գովազդի ակնհայտ ենթատեքստը, այն կարելի է ոչ միայն անբարեխիղճ, այլեւ անբարոյական համարել:

Հայտնի է նաեւ, որ «Արմենտելը» անջատել է «Թելեոլայից» տուժած բոլոր քաղաքացիների հեռախոսները: Մարդիկ ամենեւին մտադիր չեն վճարել այդ ահռելի գումարները եւ պատրաստվում են պաշտպանել իրենց ոտնահարված իրավունքները:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

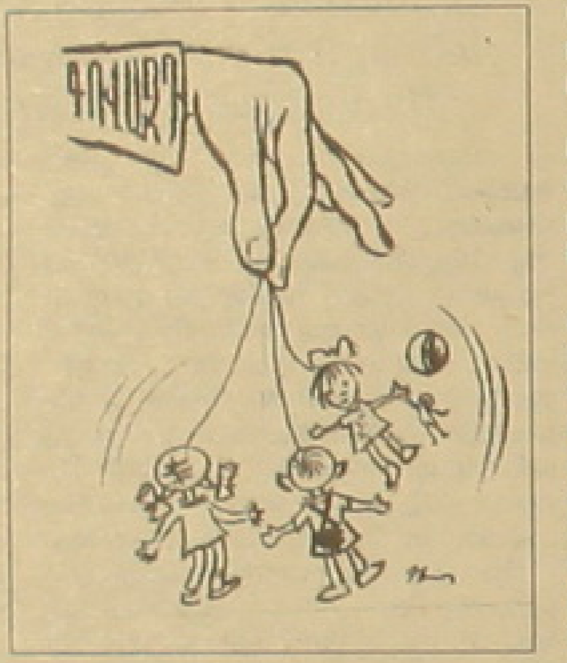

Պաշտոնակոչի արդյունքների պաշտոնական վավերացման տագնապները

Սկիզբը էջ 1

Ընդդիմությունը ներկայացնող միակ պատգամավորը երեկ Սմբատ Գասպարյանն էր, որի ձեռնարկած «միջոցառումները» շատ ավելի մեղմ խայթոցների էին նման, որոնք արագ անցնում էին անհետեւանք: Օրինակ, Արթուր Բաղդասարյանին, որն ամբիոնից շնորհակալություն էր հայտնում իր թեկնածությունն առաջադրելու համար, միայն Ս. Գասպարյանը հարց ուղղեց: Այն էլ, ինչպես ինքը բնորոշեց՝ ոչ ծանր քաշային, որպեսզի չահել նախագահացուն հանկարծ չհալվի: Նրա հարցը վերաբերում էր «Օրինաց երկրի» խոստացած ավանդների վերադարձմանը:

Ի դեպ, ինչպես երեւում է, այդ հարցադրումը ուղղակի նման հետապնդելու է «Օրինաց երկրին» եւ նրա ղեկավարին: Վերջինս, որը հեռուստաեթերից մեկ անգամ չէ, որ ընտրողներին խոստանում էր վերադարձնել ավանդները, ընդամենը նշեց, որ այդ հարցը պետք է քննարկվի կոալիցիայում: Իսկ ահա վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանն ակնարկեց, որ ավանդների վերադարձման խնդիրը բնավ չի ընդգրկվի կոալիցիայի միասնական ծրագրում, որովհետեւ փող չկա: Անշուշտ, «Օրինաց երկրի» ընտրողները կվշտանան դրանից: Սակայն ինչպես վարչապետն ասաց, կոալիցիան ձեւավորվում է, գոնե իրենց ընկալմամբ, հանուն հայրենիքի, վեր կանգնելով կուսակցական նեղ շահերից: Հանուն հայրենիքի էլ, պետք մաքեմատիկոս, հասարակական գործունեությամբ միայն վերջերս աչքի ընկած մեկին էլ ՀՀԿ-ն զիջեց մշակույթի եւ երիտասարդության նախարարությունը: Իսկ կրթության ոլորտը, այն էլ ընդդիմության քննադատությունների նախօրեին՝ հեռուստամրցույթի:

Ինչեւէ, 92 կողմ, 6 դեմ ձայներով ԱԺ նախագահ ընտրված Արթուր Բաղդասարյանի գլխավորմամբ, ինքը ղեկավարելու է բավականին մեծ ներուժ ունեցող խորհրդարան, որտեղ մեծ թվով գործարարներ են ընդգրկված եւ... անհասկանալիություններ: Վերջինիս առումով սակայն որն Բաղդասարյանը չմանավորեց՝ նկատի ուներ քաղաքականապես հասուն, կայացած անհատականություններ՞ն, թե՞ մականուններ ունեցողներին: Բայց դա թերեւս այդքան էլ էական չէ: Որովհետեւ իր կարճ ելույթում Արթուր Բաղդասարյանը կարեւորեց միայն կոալիցիայի ձեւավորումը եւ բարձր ցուցանիշներով իր ընտրությունը: Այդ փաստը նա համարեց կոալիցիայի առաջին լուրջ փորձությունը: Թվում է, թե ԱԺ նախագահ ընտրվող պատգամավորը պետք է հանդես գար ծրագրային հենք ունեցող ելույթով: Նման բան տեղի չունեցավ: Վարչապետի հետ ողջագուրվելուց հետո նա զբաղեցրեց նախկինում Արմեն Խաչատրյանի տեղը եւ շատ արագ կարողացավ հաղթահարել նախնական հուզմունքը:

Նրա փոխարեն նման ելույթի փորձ կատարեցին փոխնախագահների թեկնածուները, սկզբում Տիգրան Թորոսյանը, ապա Վահան Հովհաննիսյանը: Երկուսն էլ գերխնդիր համարեցին քաղաքական ուժերի եւ հասարակության միջեւ առաջացած անվստահության մթնոլորտի հաղթահարումը: Տիգրան Թորոսյանը պատրաստակամություն հայտնեց նախկինի նման աշխատել յուրաքանչյուր պատգամավորի հետ կոնկրետ խնդիրների շուրջ՝ անկախ կուսակցական պատկանելությունից: Վահան Հովհաննիսյանը սկսեց սահմանադրական հանրաքվեի տապալման փաստի արձանագրմամբ: Ըստ արդեն ԱԺ փոխնախագահի, այս առումով կոալիցիոն ուժերը լուրջ անելիքներ ունեն: Իսկ հիմնական խնդիրը ողջ հայության՝ հայրենաքննակ թե սփյուռքի, միասնականության ապահովումը համարեց: Ոչ Տիգրան Թորոսյանին, ոչ էլ Վահան Հովհաննիսյանին հարցեր չտրվեցին: Խորհրդարանը լիովին վստահեց կոալիցիայի քաղաքական որոշմանը: Կոալիցիայի անունից բոլոր թեկնածուներին առաջադրում էր միայն երիտասարդ հանրապետական Վազգեն Խաչիկյանը: Ընդ որում ոչ մի այլընտրանքային թեկնածություն չէր առաջադրվում առկա եւ ոչ մի ուժի կողմից: Կարելի էր կարծել, թե կոալիցիան առաջադրում էր իդեալական թեկնածություններ:

Նույն մոտեցումը տիրապետող էր նաեւ հանձնաժողովների նախագահների թեկնածուների առաջադրման ժամանակ: Ի դեպ, կոալիցիան այս առումով եւս անակնկալներ չմատուցեց: Պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահի թեկնածու առաջադրվեց Ռաֆիկ Պետրոսյանը, ֆինանսավարկային, բյուջետային հարցերի հանձնաժողովի նախագահի թեկնածու՝ Գագիկ Մինասյանը, գիտության, կրթության, սպորտի, երիտասարդության հանձնաժողովի նախագահի թեկնածու՝ Հրանուշ Հակոբյանը: Երեքն էլ հանրապետականներ են, որոնցից միայն Ռաֆիկ Պետրոսյանն է (առայժմ) «ժողպատգամավոր» խմբի անդամ: Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահի թեկնածու առաջադրվեց ՀՅԴ ԳՄ անդամ Արմեն Ռուստամյանը: Ի դեպ, դա միակ հանձնաժողովն է, որը հանձնվեց ՀՅԴ-ին: «Օրինաց երկրին» բաժին հասան երկու հանձնաժողովներ. ՆԳ, պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության, ինչպես նաեւ սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերով հանձնաժողովները: Առաջինի նախագահի թեկնածու առաջադրվեց Միեր Շահգելդյանը, մյուսի՝ Գագիկ Մխեյանը: Բոլոր թեկնածուներից միայն Արմեն Ռուստամյանը եւ Ռաֆիկ Պետրոսյանը մանրամասն ներկայացրին իրենց պատկերացումները համապատասխան ոլորտներում օրենսդրական գերակայությունների վերաբերյալ: Սակայն դա «էական» չէր, որովհետեւ բոլորն էլ ընտրվեցին խորհրդարանի կողմից: Սա է մեր Ազգային ժողովի հեղինակության չափանիշը: Այսպես է 20 օրվա ընթացքում խորհրդարանը քննարկելու կառավարության վստահության հարցը: Իսկ հետագայում առհասարակ օրինագծերը...

Ի դեպ, հանրապետության նախագահն այս ամբողջ ներկայացմանը չմասնակցեց: Ձեռնով անելով, նա հեռացավ օրվա սկզբում պատգամավորների երդման արարողությունից հետո:

Նա վերադարձավ միայն օրվա վերջում եւ ելույթ ունեցավ՝ շնորհավորելով ԱԺ նորընտիր ղեկավարությանը: Հանրապետության նախագահն անկեղծորեն նշեց, որ վերջին շաբաթն ամենածանր շրջաններից մեկն էր իր համար: Այնուամենայնիվ, բանակցություններով ձեւավորվեց քաղաքական կոալիցիա, որը, ըստ նախագահի, հնարավորություն կտա ունենալու գործունյա ԱԺ եւ կառավարություն: Սակայն ոչինչ արդյունավետ չի լինի, եթե խորհրդարանում չունենանք ուժեղ ընդդիմություն: Այդ կապակցությամբ նախագահը ափսոսանք հայտնեց, որ ընդդիմությունը չի ներկայացել նիստին: Նա հույս հայտնեց, որ իշխանությանը եւ ընդդիմությանը կհաջողվի քաղաքակիրթ ձեւով պայքարել խորհրդարանում:

Ձեւավորվեց առաջին խումբը խորհրդարանում

Երեկ երրորդ գումարման Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի առաջին նստաշրջանի առաջին օրը 17 նորընտիր պատգամավորներ հայտարարեցին խորհրդարանական պատգամավորական խումբ ստեղծելու մասին: Խմբում ընդգրկված բոլոր պատգամավորները մեծամասնական ընտրակարգով ընտրված պատգամավորներ են: Խմբի անվանումն է «Ժողովրդական պատգամավոր», որի ղեկավարն է Կարեն Կարապետյանը, քարտուղարը՝ Վահրամ Բաղդասարյանը: Հիշեցնենք, որ նման անվանմամբ պատգամավորական խումբ գործում էր նաեւ նախորդ գումարման ԱԺ-ում, նույն պատգամավորի՝ Կարեն Կարապետյանի ղեկավարությամբ: Նոր խմբի ղեկավարը նշեց, որ իրենց գործունեությունն ուղղված է լինելու տնտեսական ոլորտի, տնտեսվարող սուբյեկտների շահերը ներկայացնելուն, այսինքն՝ խումբը շարունակելու է նախկին գումարման խորհրդարանում առաջադրած գերակայությունների հետամտումը: Առայժմ «Ժողովրդական պատգամավորը» միակ խումբն է նոր խորհրդարանում:

Գ. Ա

ԿՈՒԼԻՍԱՅԻՆ

Շուտով նոր մարզպետներ կունենանք

Լուրեր են պտտվում, որ մեկ-երկու օրվա ընթացքում կնշանակվեն նոր մարզպետներ:

Արագածոտնի մարզպետ Հրայր Կարապետյանը ՀՅԴ-ի կողմից ընտրվել է Ազգային ժողովի պատգամավոր եւ նրա փոխարեն Արագածոտնի մարզպետ կնշանակվի կրկին ՀՅԴ անդամ, փոխմարզպետ Գագիկ Գյուլզադյանը:

Գեղարքունիքի մարզպետ Վահագն Հակոբյանին կփոխարինի «Օրինաց երկրից» նախկին պատգամավոր Ստեփան Բարսեղյանը: Եվս մեկ մարզպետ վերը նշված կուսակցությունից կփոխարինի Վայոց Ձորի մարզպետ Վաղինակ Մաթեւոսյանին, դա Վայքի հարկային տեսչության պետ Սամվել Սարգսյանն է: Իսկ Լոռու եւ Շիրակի մարզպետների հարցը դեռ առկախ է, հավանաբար դրանցից մեկը բաժին կհասնի աշխատանքից զրկված Դավիթ Զադոյանին: Մյուս տեղի համար թեկնածուները շատ են առայժմ:

Երեւանի քաղաքապետ կնշանակվի, հավանաբար, Ֆելիքս Ցոլակյանը, որը ներկայումս զբաղեցնում է ՀՀ նախագահին կից վերահսկողության բաժնի պետի պաշտոնը: Իսկ այդ ազատված պաշտոնում երեւի կնշանակվի Երվանդ Զախարյանը: Այս պարագայում թափուր է մնում հարկայինի պետի աթոռը, որի համար շատ լուրջ մրցակցություն է գնում:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՍԴ-ն մերժեց նաեւ երկրորդ դիմումը

Երեկ Սահմանադրական դատարանը շարունակեց խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքների հետ կապված դիմումների քննարկումը: Կոնկրետ երեկ քննարկվող դիմումը ներկայացվել էր թիվ 30 ընտրատարածքից գրանցված 5 պատգամավորներից 4-ից: Այսինքն՝ բոլոր նրանցից, ովքեր պարտվել էին ընտրություններում:

Սահմանադրական դատարանում դիմումը ներկայացնում էին բողոքող 4 թեկնածուներից 2-ը: Ըստ վերջիններ, թիվ 30 ընտրատարածքում տեղի են ունեցել զանգվածային բռնարարքներ, ընտրախախտումներ, բազմաթիվ կեղծումներ: Դրանք մեծապես ազդել են ընտրությունների արդյունքների վրա:

Այս ամենը դատարան ներկայացված դիմումատուները նշում էին առանց կոնկրետ փաստերի:

Գործի կապակցությամբ հենց երեկ կայացվեց որոշում: Դիմողների փաստարկները համարվեցին անբավարար հիմք թիվ 30 ընտրատարածքում ընտրությունները անվավեր ճանաչելու համար: Սահմանադրական դատարանը որոշեց նաեւ նշված ընտրախախտումների վերաբերյալ եղած նյութերը տրամադրել ՀՀ գլխավոր դատախազությանը:

Ա. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասարակական-քաղաքական ժԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայություն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Չքավորն ինքն է փորձում գլխի ճարը տեսնել

Հուլիսի 1-ից գործողության մեջ կմտնի կառավարության 2002 թ. հոկտեմբերի թիվ 350 որոշման մեջ կատարված սրբագրումը: Ըստ այդմ, նպաստառու ընտանիքների մինչեւ 18 տարեկան յուրաքանչյուր անչափահաս երեխայի տրվող հավելումը 1500 դրամից կհասնի 2000-ի: Դա գումարվելու է բազային նպաստի 4000 դրամին: Երեխաներին մեր տեսության ուշադրությունից բաժին չի հասնում, եթե չհաշվենք ծննդից հետո 5900 դրամ միանվագ նպաստը եւ մինչեւ 2 տարեկան երեխայի խնամող, աշխատող մայրերին տրվող մասնակի վճարովի արձակուրդը: Սոցապնախարարության սոցիալական աջակցության վարչության պետի տեղակալ, նպաստների բաժնի վարիչ Գրետա Գրիգորյանի համոզմամբ, մասնակի հավելումն իրականացվել է հաշվի առնելով այդ «վրիպումը»: Իհարկե, խղճուկ գումարը կենսական հարցեր չի լուծի, բայց որոշակի նշանակություն կունենա հատկապես 3-4, 5 երեխա ունեցող բազմազավակ ընտանիքների համար: Պետությունը շարունակում է ղեկավարվել «թեկուզ քիչ, բայց էլի բան է» տրամաբանությամբ: Համենայն դեպս, հընթացս ընտանեկան նպաստների համակարգում իրականացվում են սրբագրումներ, որոնք, ի վերջո, պարզվում է, որ ուղղված են նույն այդ ընտանիքների դեմ: Ընտանիքի անապահովության գնահատման սահմանային միավորը՝ 36 բալը, 1999 թ. առ այսօր չի փոխվել: Բայց դրանից ոչ մի օգուտ, փոխարենը չափորոշիչները, նոր սրբագրումներով, անընդհատ սեղմում են պարանը գյուղացու վզին:

6 տարի առաջ հանրապետությունում 230 հազար նպաստառու ընտանիքներ կային, այսօր հաշվվում է 150 հազարը: Ցուցակներից անապահովների զտման վերջին դրդապատճառն այս տարվա հունվարի 1-ից կենսաթոշակների չափերի միջինը 700 դրամով բարձրացումն էր: Այն կեղծ բարեպաշտի նման, որ մի ձեռքով տալիս է, մյուսով մտնում է դիմացինի մյուս գրպանը՝ ավելի մեծ գումարից զրկելով նրան: Եվ նպաստառուները ցուցակներից դուրս են մղվում՝ այս նոր որոշում-հրահանգի ի սկզբանե հեռահար, քողարկված անողոքության տրամաբանությամբ: Այս տարվա զտումների մեջ էական դեր խաղաց գյուղացու՝ հողից ստացված եկամտի հաշվարկի մեջ կատարված փոփոխությունը: Առաջներում հողի եկամտի բալերից մեխանիկական համահարթեցման սկզբունքով որոշակի տոկոսով նվազեցում էր կատարվում սոցիալական ապահովագրության վճարների չափի մեջ:

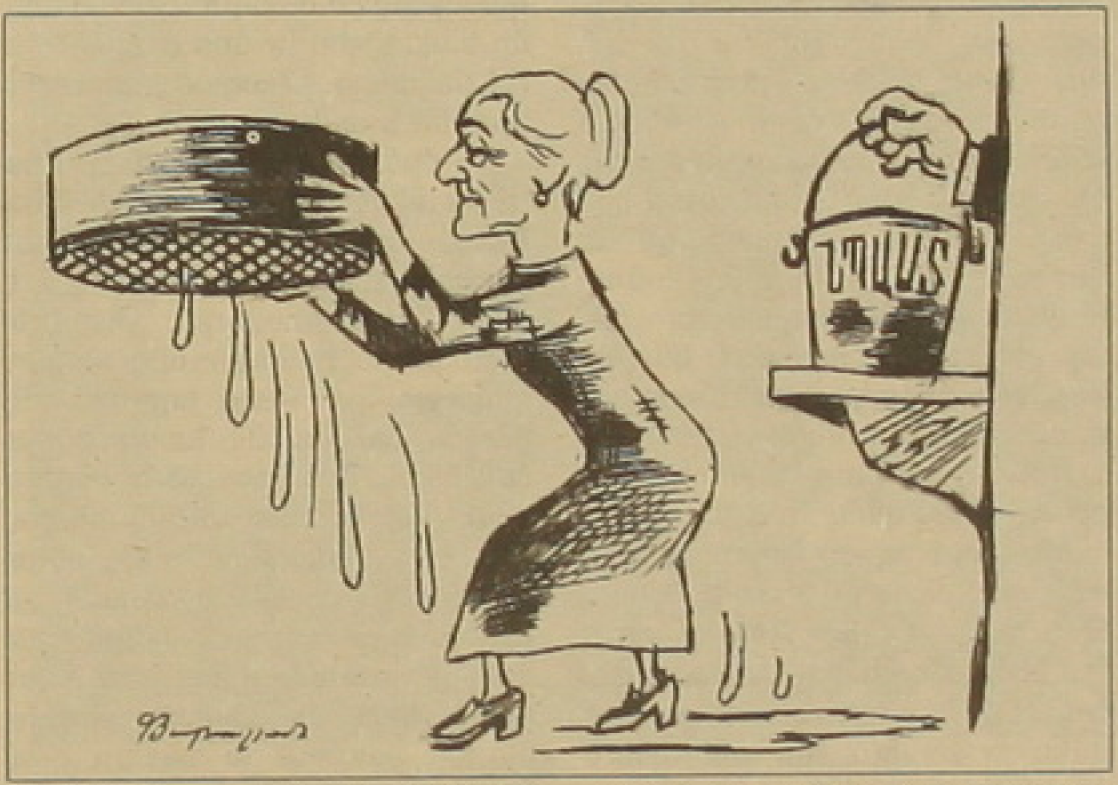

Հիմա կարգը փոխվել է: Գյուղացին պետք է փաստացի վճարում կատարի, փաստաթուղթ ներկայացնի, նոր պակասեցվի եկամուտը: Այսինքն՝ ըստ էության հողի եկամուտը հաշվարկվում է նախկինից ավելի խիստ չափորոշիչով: Սակայն զանցառվում է այն ակնհայտ իրողությունը, որ հողն իրականում եկամուտ չի բերում գյուղացուն՝ բացի թերեւս օրավուր հացի խնդիր լուծելուց:

Ակնհայտ իրողություն է նաեւ, որ կլիմայական անակնկալները վերջին տարիներին իսկական փորձանք են դարձել գյուղացու գլխին: Անցած տարի պետությունը Տավուշի մարզի սահմանամերձ գյուղերն ազատեց հողի հարկից: Եվ անապահովության միավորների հաշվարկի ժամանակ այդ գյուղերում հողից ստացված եկամտի միավորը զրոյացվեց: Այս տարի աննախադեպ ցրտահարություններ եղան, սակայն նպաստառուների նոր ցուցակներ կազմելիս այդ իրողության մասին մոռացվեց:

Կառավարության թիվ 407 նոր որոշմամբ այլ տիպի փոփոխություն էլ է նախատեսվում: Նախկինում, պետբյուջեից նպաստներին հատկացվող գումարի 95 տոկոսն էր ծախսվում այդ նպատակին: Մնացած 5 տոկոսն, իբրեւ միանվագ նպաստ, հասցեագրվում էր այն ընտանիքներին, որոնք 36-ից ցածր միավոր ունեին, բայց դարձյալ խիստ կարիքավոր էին: 407 որոշմամբ, իբրեւ միանվագ նպաստ (սրա չափը եւս 4000 դրամ է՝ բազային նպաստի չափ) կօգտագործվի ոչ թե 5 տոկոսը, այլ այնքան, ինչքան կմնա անօգտագործելի՝ նպաստների գումարի ընդհանուր հաշվարկից հետո: Այսինքն՝ ենթադրվում է, որ սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնները հնարավորություն կունենան գոնե եռամսյակը մեկ միանվագ դրամական նպաստ հատկացնել 36 բալից ցածր միավորներ հավաքած ընտանիքներին:

Այնուամենայնիվ, հույսը կտրելով պետությունից ու իրեն օգնելու նրա աննպաստ ջանքերից ու կարողությունից, գյուղացին ինքն է փորձում գլխի ճարը տեսնել: Շատ ընտանիքներ գոյատեւում են արտագնա աշխատանքի հաշվին: Գյուղերում տղամարդիկ վերականգնել են «խոպանչիների» խորհրդային ավանդույթը: Իսկ նրանք, ովքեր այդպիսի հնարավորություն չունեն, ստիպված են լռությամբ քաշ տալ իրենց միապաղաղ, անապահով կյանքը կամ էլ փրկություն որոնել Եհովայի կամ հոգեգալստականների գրկում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Խարդավանք համակարգչի օգնությամբ

Բարձր տեխնոլոգիաները դարձել են նաեւ մանր խարդավանքների ասպարեզ: Թե ինչ հմտությամբ են շարքային զեղծարարներն օգտագործում դրանք իրենց նպատակներին հասնելու համար, վկայում է նաեւ «Ազգի» հետ վերջերս կատարված տհաճ դեպքը, որի համար խոր ցավ ենք արտահայտում: Մեր թերթի հունիսի 6-ի համարում «Տարագիր հայուհին Դետրոյթի փողոցներում» նյութը տպագրվեց էլեկտրոնային փոստով մեզ հասցեագրված նամակի հիման վրա, որի հեղինակը չէր կամեցել ներկայանալ:

Հիշեցնենք, որ այն պատմում էր Դետրոյթի փողոցներում հայտնված «անօգնական ու թշվառ» հայուհու՝ Դալիդա Բալայան-Մինասյանի մասին, որն իբր ծանր զրկանքներ է կրում ամուսնու՝ Վաչե Մինասյանի «երախտամոռության, մեքենայությունների եւ շրջապատի անտարբերության» պատճառով: Նյութի տպագրումից անմիջապես հետո խմբագրությունը բազմաթիվ զանգեր ստացավ Միչիգանի նահանգից: Պարզվում է, որ սույն Դալիդան ոչ դրական նկարագրով, բավական հանրահայտ անձնավորություն է տեղի հայերի շրջանում:

Եվ ընդհակառակը, Վաչե Մինասյանը լավագույն բարեմասնություններով հայտնի ընտանիքի ներկայացուցիչ է, ազգային-հասարակական գործերում ակտիվ դերակատարմամբ:

Զանգերի հեղինակների հավաստմամբ, «ամբաստանյալ» Վաչե Մինասյանն ինքն է դարձել նախկին կնոջ դրամաշորթումների թիրախ ու զոհ: Հավանաբար չեն իրականացել Դալիդայի ծրագրերը եւ վերջինս որոշել է մայրցամաքային կտրվածքով վրեժխնդիր լինել: Ենթադրաբար, «Armenian victim» մշուշոտ ստորագրության հետեւում կամ Դալիդան է, կամ նրա դրդմամբ նամակը հեղինակած մեկը:

Ինչեւէ, մեզ իրավունք չենք վերապահում վերլուծելու նրանց անձնական կյանքի էջերը, բայց նաեւ խոստովանում ենք, որ նյութը տպագրվել է բացառապես դյուրահավատության ավելցուկի եւ համակարգչային խարդավանքի այս արտահայտության՝ գոնե մեզ համար նորույթ լինելու պատճառով: Համենայն դեպս, այսուհետեւ «Ազգը» կարձագանքի միայն հստակ հասցեով ու ստորագրությամբ ներկայացած հեղինակներին:

Ի դեպ, մինչ նյութի տպագրելը, մենք «Armenian victim»-ի խորհրդավոր անձին (ARMENIANVICTIM@aol.com) նամակ հղել ենք, խնդրելով անձը բացահայտող ավելի հավաստի տվյալներ ներկայացնել, բայց պատասխան չի ստացվել:

Կ. Դ.

Սկսվեցին վրացական թատրոնի հյուրախաղերը

Երեկ Հայաստանի թատերական գործիչների միությունում մամլո ասուլիս էր, որը նվիրված էր հունիսի 12-14-ը Երեւանում անցկացվող վրացական ճանաչված թատերախմբերից մեկի հյուրախաղերին: Այս անգամ երեւանյան հանդիսատեսի առջեւ հանդես կգան, ինչպես գրել էինք նախապես, Վրաստանի Ռուսթավի քաղաքի ռուսական թատրոնի արտիստները, որոնք կներկայացնեն Շեքսպիրի «Համլետ», Իբսենի «Պայքար իշխանության համար» եւ Իոսելիանիի «Սայլը շուռ է եկել» պիեսների բեմադրությունները: Երեւանի Հակոբ Պարոնյանի անվան թատրոնում ներկա գտնվող թատերասերները երեկվանից արդեն սկսեցին ծանոթանալ վրացական այս ճանաչված թատրոնի աշխատանքներին:

Ինչպես մամլո ասուլիսի ժամանակ նշեց թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Գեորգի Քավթարաձեն, վրացիները մեծ սիրով ու պատասխանատվությամբ են եկել Հայաստան, որովհետեւ, պարզվում է, «հայերն ու վրացիները հավերժական բարեկամներ են»:

Ս. Գ.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախկինները խոստացան, նորերը կմերժե՞ն

Եկատերինա Երկրորդի արձանը տեղափոխվեց ոչ թե Ռուսաստան, այլ ազգային պատկերասրահի նոր սրահ...

Ինչպես ամեն մի պատմություն, Եկատերինա Երկրորդի արձանն էլ ունի իր նախապատմությունը: Այս անգամ նկատի ունենք ոչ արձանը փրկելու ու Հայաստան հասցնելու հայտնի քանդակագործ Սերգեյ Մերկուրովի նվիրական աշխատանքը, որին անդրադարձել ենք «Ազգի» նախորդ համարներից մեկում («Ազգ», 7 հունիսի 2003 թ.), այլ նորանկախ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի դիվանագիտական «խորհրդավոր» ժեստը: 1997 թվականից մինչ այսօր Եկատերինան դարձել է նախկինի պես խիստ ցանկալի տիկին ռուս իշխանավորների համար: Հայաստանի իշխանավորներն էլ հարգելով նրանց տղամարդկային արժանապատվությունը՝ բացահայտ մերժելու փոխարեն խոստանում են, խոստանում ու... իշխանությունից հեռանում: Ահա այս անգամ էլ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի բանավոր խնդրանքը չմերժած մշակույթի նախկին նախարար Ռոլանդ Շառոյանն ու Երեւանի նախկին քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը պաշտոնաթող եղան՝ մերժելու վճիռը թողնելով նորերին: Ուղղակի անհասկանալի է, թե ինչու է նախկին քաղաքապետը արձանը հանձնելու մասին ռուսական լրատվամիջոցների տարածած լուրը հերքում ոչ թե հայտարարությամբ պաշտոնապես հանդես գալով, այլ «Հայոց աշխարհ» թերթի թղթակցին իր մամուլի քարտուղարի միջոցով պատասխան տալով («Հայոց աշխարհ», 11 հունիսի, 2003): Մինչդեռ արձանը հանձնելու իրավասություն չունենալու մասին հարկավոր էր հայտարարել խորհրդարանական ընտրություններից առաջ, այսինքն՝ լուրը հայտնի դառնալուց հետո: Մշակույթի նախարարությունն էլ մի տեսակ հեռու ու անխառն մնաց, կարծես իր ենթակայության տակ գտնվող Հայաստանի ազգային պատկերասրահին պատկանող արժեքավոր արձանի մասին չէր խոսքը, այլ ինչ-որ հեռավոր ավանում ընկած քարաբեկորի:

Այս օրերին մշակույթի նախարարությունից որեւէ պատասխան ակնկալելը անմիտ բան է: Փոխնախարարի ընդունարանից հայտնեցին, որ հին շենքում աթոռ չի մնացել, նորում էլ հեռախոս չկա: Ցավալի վիճակ է:

Այդուհանդերձ, մեզ հաջողվեց հեռախոսով զրուցել մշակույթի փոխնախարար Կարեն Արիստակեսյանի հետ, որն էլ նորից հայտնեց, թե նախկին նախարարը պաշտոնական որեւէ որոշում չի ընդունել:

Այսպիսով, ազգային պատկերասրահի տնօրեն Փարավոն Միրզոյանի հավաստմամբ, անհանգստանալու լուրջ պատճառ չկա, քանի որ արձանը տալու ոչ մի հրահանգ չի տրվել:

Եկատերինա Երկրորդն արդեն փառավոր տեղ է զբաղեցրել պատկերասրահի մեծ սրահներից մեկում:

Մի խոսքով, մեծ աղմուկ դատարկ խոսքերից....

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Արցախի պետհամալսարանի համագործակցությունը հեռանկարներ ունի

Արցախի պետհամալսարանը միջազգային գիտական կազմակերպությունների հետ համագործակցության առաջին լուրջ քայլերն է անում, որի նպատակն է մայր բուհը ինտեգրել այն նշանակալից գործընթացներին, որոնք այսօր տեղի են ունենում գիտության աշխարհում:

Օրերս ԱրՊՀ ռեկտոր Համլետ Գրիգորյանը Մոսկվայում համաձայնագիր է ստորագրել Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդենտ Օ. Կուզնեցովի հետ:

Գիտական այս պատկառելի կազմակերպությունն ընդգրկում է նաեւ օտարերկրյա անդամներ աշխարհի 47 երկրներից: Նրանց մեջ կան Նոբելյան եւ միջազգային ուրիշ հեղինակավոր մրցանակների դափնեկիրներ, որոնք ներկայացնում են գիտական տարբեր բնագավառներ:

ՌԲԳԱ-ն ՄԱԿ-ում հավատարմագրվել է 1995 թվականին, իսկ 2002 թ. նրան տրվել է ՄԱԿ-ին կից ոչ կառավարական կազմակերպության կարգավիճակ:

Ինչպես նշված է համաձայնագրում, Ռուսաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի գիտության ներկայացուցիչների համագործակցությունը պատմական հուսալի հենք ունի: Ոչ քիչ թվով արցախածնունդ գիտնականներ իրենց համաշխարհային ճանաչմամբ փառավորում են ռուսական գիտությունը:

Արցախի պետհամալսարանը ԼՂՀ բնական գիտությունների ու կրթական միակ կենտրոնն է: Ներկայումս ԱրՊՀ-ի հիմնական կազմակերպչական կառույցներն են ֆիզիկա-մաթեմատիկական, քիմիական-կենսաբանական, ինժեներա-տնտեսական, ագրարային, հումանիտար, բանասիրական եւ այլ ֆակուլտետները:

Համաձայնագիրը նպատակ է հետապնդում միավորել Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի ու Արցախի պետհամալսարանի ինտելեկտուալ ներուժը, համատեղ անցկացնել գիտական, կրթական ու լուսավորչական աշխատանքներ, ինչպես նաեւ կազմել համատեղ գիտակրթական նախագծեր:

Համաձայնագիրն իրականացնելու համար ստեղծվել է մշտական գործող աշխատանքային կոմիտե:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Վիրուսային հեպատիտը նահանջել է

ԼՂՀ հիգիենիկ հակահամաճարակային ծառայության գլխավոր բժիշկ Ա. Հարությունյանի տեղեկատվությամբ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ, 2003 թ. առաջին կիսամյակում վիրուսային հեպատիտի դեպքերը հանրապետության շրջաններում եւ մայրաքաղաքում կտրուկ նվազել են:

Չկառավարվող այս հիվանդության վարակի դեմ, ըստ գլխավոր բժշկի, մեզանում չկան պայքարի առանձնահատուկ միջոցներ: Վարակի դեպքեր արձանագրվելիս՝ տվյալ բնակավայրում անցկացվում են կարանտինային միջոցառումներ:

Վիրուսային հեպատիտը մեր հանրապետությունում գրանցվում է ամեն տարի: Դրա աճի ամենաբարձր ցուցանիշն արձանագրվել էր անցյալ տարի, սակայն Արցախում հիվանդության խմբակային բռնկումներ չեն եղել՝ շնորհիվ առողջապահության համակարգի միջոցառումների:

Հուսանք, որ հեպատիտի վարակի նվազումը նկատելի կլինի նաեւ առաջիկայում:

Կ. Գ.

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ ՆԿԱՏԱՌՈՒՄՆԵՐ

Քաղաքականության ամփոփագիրը ընտրություններն են

Մի սոված մկնիկը կրծոտավորի հսկա ցրամբարը, մի բուռ մոլախոտի սերմն անտեսված կդարձնի զգալի հողատարածք, գազի արտահոսքից կփլուզվի բազմաբնակարան շենքը: Բայց առավել վտանգավորը քաղաքական այլասերվածությունն է, որից կտուժի մի ամբողջ ժողովուրդ:

Եթե մինչեւ այժմ ժողովուրդն իբրեւ ներծծիչ կարողացել է իշխանության արատները տարրալուծել, չեզոքացնել եւ համաշխարհային հանրությանը ներկայանալ իր նախասկիզբ ազնիվ դիմագծով, ապա այժմ այլեւս նույնն անել չի կարողանում, քանզի թափոնի քանակը վիթխարի է, դրան դիմակայելը անհնարին: Թվում է, վտանգված է մեր՝ իբրեւ ազգի ու պետության ով կամ ինչ լինելը: Եվ ինչո՞ւ չվտանգվեր, երբ բազում իրավախախտումներ, ժողովրդամերժ գործողություններ՝ ներառյալ անցած ընտրությունները, տագնապի աղաղակ էին մարդկության ականջին, որ ժողովրդավարությունը Հայաստանում կրունկի տակ է: Խոսում ենք եվրոպական արժեքներից, երբ ընդամենը դրա տեսական մասից այն կողմ չենք անցել: Խոսում ենք պատմական անարդարություններից, երբ ինքներս անարդարության պատմությունն ենք կերտում արդեն որքան ժամանակ: Խոսում ենք քրիստոնեական ուսմունքից, բայց ուսուցանում խաբեություն ու կեղծիք: Չթվարկեմ, դիմեք մեր ժամանակակից ուզածդ մեկին, եւ նա կամբողջացնի այս ցանկը: Այս ամենը հանգեց նրան, որ երկրում առկա իշխանությունը, ըստ հասարակության, դուրս է լեգիտիմությունից: Ստորեւ չեմ խոսի, թե անցած ընտրություններին ինչ է տեղի ունեցել, քանզի այդ մասին գիտի մինչեւ իսկ Տիբեթի լեռնաբնակը:

Ընտրություններ կեղծելն արդեն դարձել է խրոնիկ, եւ դրանով այլեւս ոչ մեկին չես զարմացնի: Բայց, այնուամենայնիվ, հասարակությունը զարմանալու առիթ ունեցավ, ինչը պայմանավորված էր սահմանադրական բարեփոխումների հանրաքվեի տապալմամբ: Հարց է առաջանում՝ ինչո՞ւ այստեղ եւս տեղի չունեցավ քվեաթերթիկներ լցնելու գործընթաց կամ, ինչպես ասում են, թվերի նկարում: Իրականում կեղծ թվեր են ներկայացրել նաեւ այս ոլորտում, որոնք չեն գերազանցել անհավանականության սահմանը: Ակնհայտ է, որ 500 հազար եւ ավելի ձայն չի տրվել հօգուտ բարեփոխված սահմանադրության: Պարզապես ծրագրված է եղել այն անցկացնել երկու փուլով: Առաջին փուլով հող նախապատրաստվեց, երկրորդում հավաքած ձայներին կգումարվի եւս մի քանի հարյուր հազար: Իսկ միանգամից չանցկացվեց ավելորդ գլխացավանքից զերծ մնալու համար:

Ընդհանրապես կուսակցությունները չունեին ժողովրդի առաջ քննություն տալու խնդիր, նման խնդիր ունեին իշխանության առջեւ, հասկանալով, որ նա կարող է իրենց համար բացել ԱԺ-ի կամ կառավարության դռները: Այնպես որ, հանդես գալով ժողովրդի առաջ, նրանք իրենց ընդդիմախոս ու գնահատող համարում էին իշխանությանը, օլիգարխին, ԿԸՀ-ին, ովքեր կորոշեին՝ ում մուտքագրել խորհրդարան, ում՝ ոչ: Այդպես էլ եղավ: Բայց կա մի շահեկան հանգամանք հինգ տոկոսը չհաղթահարածների համար: Դա այն է, որ ժողովուրդը նրանց շատ ավելի է այսօր համակրում, քան նրանց, ովքեր կեղծիքով անցան խորհրդարան:

Եթե Հայաստանում ընտրությունների վերաբերյալ թվարկելու լինենք ընտրողի նկատառումները, ապա դրանցից կառանձնանա հատկապես այս մեկը՝ դրանք նման էին ձիարշավի, եւ բոլոր ձիերի սանձերը իշխանության ձեռքին էին, ում կամքով էր պայմանավորված որեւէ ձիու վերջնագիծ հասնելը: Եռափուլ քաղաքական ձիարշավն ավարտվեց խորհրդարանականով: Միամիտ պետք էր լինել կարծելու, թե այս մեկը բացառություն էր կազմելու: Չէ՞ որ այդպես լինելու դեպքում ոչնչի կհավասարվեին նախորդ երկուսի արդյունքները, որոնք ձեռք էին բերվել թանկ գնով: Ոմանք սա չէին հասկանում եւ գլխիկոր, հերթական անգամ լսում էին թեկնածուների շոյիչ խոսքերը: Բոլորը կուրծք էին ծեծում՝ շախշեբախշի աստիճան, թե ժողովուրդ, քո դարդից քունս չի տանում: Այս անքուններն արդեն խորհրդարանում են:

Իշխանությունը գիտի, որ ՍԴ-ն ընդդիմության առաջ թողել է մի կիսաբաց դուռ, բայց գիտի նաեւ, որ շուտով ԱԺ բերված պատգամավորները պարտավորված կլինեն իբրեւ հատուցում փակել այդ կիսաբացը:

Լեգեոներների կարիք զգացվում էր երկրի քաղաքական դաշտում: Այդպիսիք հայտնվեցին: Երկու Կարապետյաններն էին դրանք, որոնք ձգտում էին մտնել խորհրդարան: Չստացվեց: Դրանցից առաջինին, որ Արամն է, իշխանությունները չեզոքացրին՝ զգալով թարմ եւ նոր ուժի վտանգը: Երկրորդին՝ Տիգրանին թողեցին ինքնահոս, քանզի համոզված էին, որ չի անցնելու:

Ո՞րն էր անցած երեք ընտրությունների բնորոշիչը: Թղթախաղի լեզվով ասած՝ երեք դեպքում էլ խաղաթղթերը բաժանելիս իշխող կողմը նախապես իր մոտ էր պահել երեք մեկանոց: Մնացած բացատրություններն ավելորդ են:

Մի միմոսության մասին էլ: Ընտրություններից առաջ բոլորը միաբերան ասում էին՝ կատարեք ճիշտ ընտրություն, ընտրությունը ձերն է, ընտրեք արժանավորին: Սա էինք լսում թե՛ իշխանությունից, թե՛ ընդդիմությունից: Բայց եղբայր, ի՞նչ ընտրության մասին էր խոսքը, երբ ամեն ինչ կանխորոշված էր նախապես: Ո՞ւմ էր պետք արդար ընտրությունների նմանակումը, երբ դերակատարներն ու հանդիսատեսն իրար չէին հավատում: Իսկ ընդհանրապես Հայաստանում խելքի կամ գաղափարների պակասություն չկա, ինչպես կարծում են շատերը, դրանից անգամ ունի խորհրդարանը: Հետո՞ ինչ: Չէ՞ որ իր տեսակի մեջ խելոք էր նաեւ Յագոն, ով սովորական դրաման դարձրեց անսովոր ողբերգություն: Եվ քանի՞ նման ողբերգություն տեսանք նման խելոքների պատճառով: Խելոք լինել պետք է, իհարկե, եթե ծառայի լավ նպատակների:

Իսկ այս ընտրությունները, տա Աստված, վերջին ողբերգությունը լինեն...

ՏԻԳՐԱՆ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

«Զվարթնոց» օդանավակայանը Հայաստանից հիասթափեցնելու ամենաազդեցիկ տարբերակն է

Երբ դուրս ես գալիս հանրապետությունից եւ, իհարկե, հայրենիք վերադառնալու մտադրություն ունես, ապա անհամբեր ու կարոտած անմիջապես սկսում ես մտածել տուն դառնալու մասին: Արտերկրում տարբեր օդանավակայաններում ինքնաթիռ նստելու ժամանակ առաջին հանգամանքը, որ աչքի է զարնում, ոչ միայն մաքրությունն ու կարգուկանոնն է:

Օտար երկրում, հատկապես օդանավակայաններում, եթե հաշվի չառնենք օտար լեզվի հնչելու պարագան, մի պահ քեզ հարազատ միջավայրում ես զգում: Օդանավակայանների աշխատակիցներից եւ ոչ մեկն իր գործառույթները չի իրականացնում առանց ժպիտի կամ բարեհաճ մոտեցման: Ամեն դեպքում, ոչ մեկի մտքով չի անցնում անցնել որեւէ սահման:

Բայց իրադրությունը կտրուկ փոխվում է, երբ ինքնաթիռը վայրէջք է կատարում «Զվարթնոց» օդանավակայանում:

Օրերս վերադառնալով Մ. Նահանգներից եւ փոքրիկ պատմության մեջ ընկնելով՝ Հայաստան հասա առանց ուղեբեռի: Բայց քանի որ ԱՄՆ-ից Երեւան գալու համար ես օգտվեցի «Բրիտանական ավիաուղիների» Չիկագո-Լոնդոն-Երեւան չվերթից, իմ ուղեբեռը հայտնաբերվեց ու հասցվեց Երեւան:

Գնացի վերցնելու իմ ճամպրուկը: Նախ ինչ-որ ոլոր-մոլոր ճանապարհներով հասա կորած իրերի պահեստ: Այդպես կոչված պահեստապետն ինձ հանձնեց ճամպրուկս: Եվ երբ բացեցի ճամպրուկը՝ պարունակությունը ստուգելու համար, պահեստապետի աչքին ընկան ծամոնները: Չամաչեց՝ խնդրեց: Ես էլ դիտավորյալ տվեցի ոչ թե մեծ տուփը, այլ ընդամենը մեկ սովորական տուփ: Հետաքրքրական է, որ չամաչեց ու վերցրեց այդ փոքրիկ տուփը:

Ծիծաղս հազիվ զսպելով՝ վերցրի ճամպրուկս ու սկսեցի իջնել աստիճաններով՝ դուրս գալու համար: Նախ, աստիճանների վրա,

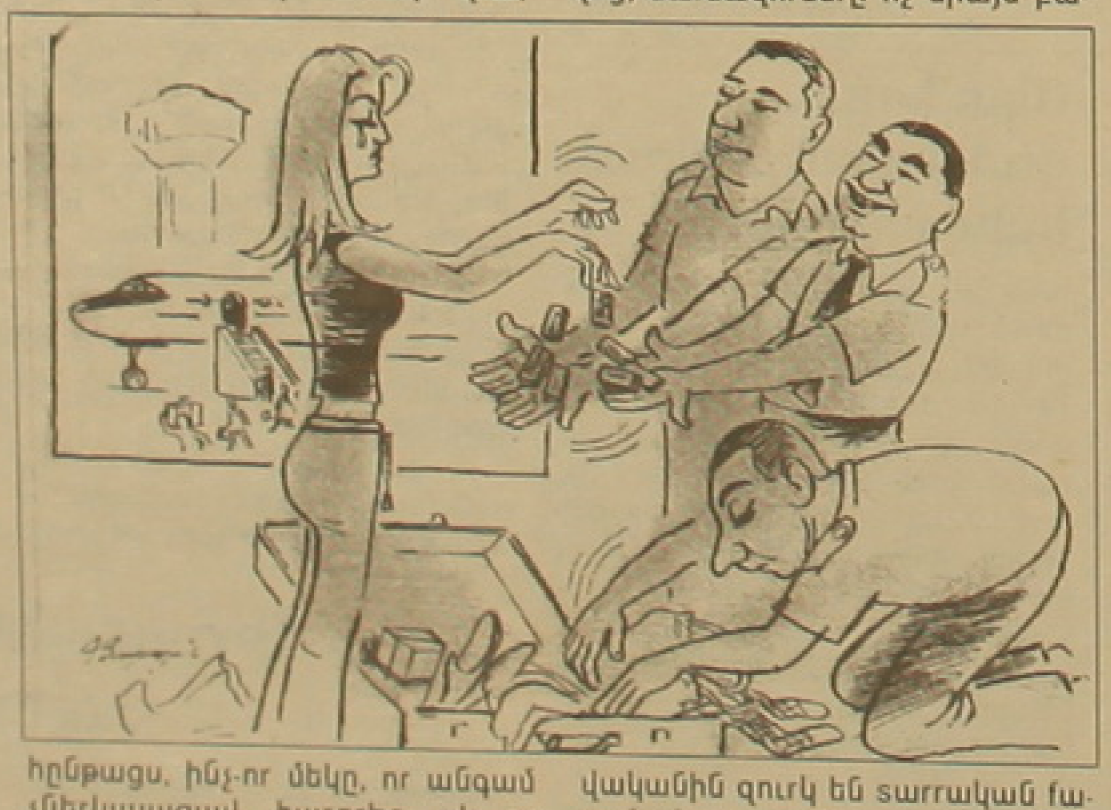

ընթացս, ինչ-որ մեկը, որ անգամ չներկայացավ, հարցրեց, թե որ չվերթով է բերվել ճամպրուկը եւ ով է ուղեւորը: Այս մեկին պատասխանեցի:

Մեկ-երկու աստիճան ներքեւ հայտնվեց երկրորդը: Դարձյալ նույն հարցերին արդեն չպատասխանեցի, չիմանալով, թե ում եւ ինչու եմ բացատրություններ տալիս: Շարունակեցի առաջանալ, եւ այդ պահին հայտնվեցին էլի 2-3-ը: Երկրորդ հարցում անողն իմ հետեւից բղավեց, թե երբ հարց են տալիս, պետք է պատասխանել: Ապա, հավանաբար լսած լինելով առաջինին տված բացատրությունը եւ դժգոհելով իմ «վերաբերմունքի» բացակայությունից, հրահանգեց, որ ճամպրուկը կրկին բարձրացնեմ պահեստ եւ թողնեմ այնտեղ՝ մինչեւ կգա ուղեւորը:

Ես բարկացա, որ, ինչպես պարզվեց, մաքսավորները ոչ միայն բավականին զուրկ են տարրական քաղաքավարությունից, այլեւ իրենց պարտականություններն իրականացնում են ոչ թե կոնկրետ տեղում, այլ մի մեծ տարածքի վրա: Ընդ որում, ամեն մեկն առանձին հարցեր է տալիս, կարծես ճամպրուկը ձեռքից գող լինես եւ ոչ՝ հաճախորդ:

Այլեւս չպատասխանելով որեւէ հարցի, բայց նաեւ թույլ չտալով ոչ նորմալ տոնով խոսել ինձ հետ, հասա, այսպես կոչված, մաքսակետին, որն ավելի շուտ անճոռնի մետաղե տարա էր հիշեցնում:

Չգիտես ինչու, մաքսապան հերթափոխի պետը վախեցրեց (ըստ իրեն), թե մանրամասն կստուգեն ճամպրուկս: Ապա սկսեց հարցեր տալ ուղեբեռի պարունակության մասին: Ձեռի հետ էլ սկսեց տնտղել անձնագիրս՝ ի հայտ բերելով սեփական անտեղյակությունը հավանաբար մաքսավորին չվերաբերող հարցերում:

Ես այդպես էլ ասացի: Ի պատասխան հերթափոխի պետն իր պարտքը համարեց ինչ-որ դասախոսություն սկսել չգիտես ինչի մասին: Եվ ձայնը կտրեց միայն այն ժամանակ, երբ պահանջեցի ներկայանալ: Իհարկե, տղամարդուն «վայել» տարբերակով հունիսի 9-ի ժ. 13-14-ի ընթացքում աշխատանքի վայրում գտնվող հերթափոխի պետը չներկայացավ: Փոխարենն ինձ վերադարձրեց անձնագիրս եւ թույլ տվեց գնալ: Վերջում էլ, որպես իմ բացահայտ դժգոհության պատասխան, հերթափոխի պետը «կատակեց», թե այսպես է լինում, որ Հայաստան չեն ուզում վերադառնալ:

Նշեմ, որ հայրենիքից հեռանալու մտադրություն մինչ այսօր չեմ ունեցել եւ դեռ չունեմ: Բայց եթե ինչ-որ մաքսավորներ կարող են նյարդայնացնել մարդկանց, վիրավորել, չմնալ իրենց լիազորությունների շրջանակներում, ապա արտագաղթի մի որոշ մասի պատճառն արդեն հայտնի է: Եվ ցավալի է, որ նման մարդիկ հենց առաջինն են «ներկայացնում» Հայաստանը, մեղմ ասած, արհամարհանք ձեւավորելով երկրի նկատմամբ:

Մինչեւ ե՞րբ... Մինչեւ ե՞րբ պիտի «Զվարթնոցը» մեզ խայտառակի:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԿԱՆԱՉ ԴԵՂԱՏՈՒՆ

Ուրց

Ուրցը պատկանում է ծաղկավոր բույսերի շրթնածաղկավորների ընտանիքին: Ուրցը ցեղի հայերեն անվանումն է, իսկ գիտականը՝ Thymus L.: Այս ցեղից հայտնի են ավելի քան 150 տեսակներ Եվրասիայում, Հյուսիսային Աֆրիկայում: Հայաստանում աճում են 5 տեսակ եւ ենթատեսակներ: Դրանցից է ըստ աճեցողության տիպի գետնատարած ուրցը, որը կիսաթուփ է, փռվող, գետնատարած, վեր բարձրացող կամ ուղիղ դիրք ունեցող ցողուններով: Ցողունը ստորին մասում փայտացած է եւ տեղ-տեղ արմատներ է առաջացնում: Ուրցը տերեւապատ եւ կարճ ծաղկակիր փոքր, բազմաքանակ խիտ ճյուղերով մինչեւ 40 սմ բարձրությամբ, շատ դեպքերում կիսագնդաձեւ տեսք ունեցող բույս է: Տերեւները կարճ կոթունավոր են, փոքրիկ են, մոտավորապես 10 մմ երկարության, ձվաձեւ կամ նշտարաձեւ, ամբողջաեզր: Ծաղիկները փոքր են, երկսեռ, խմբված են ճյուղերի գագաթներին գլխիկանման ծաղկաբույ-

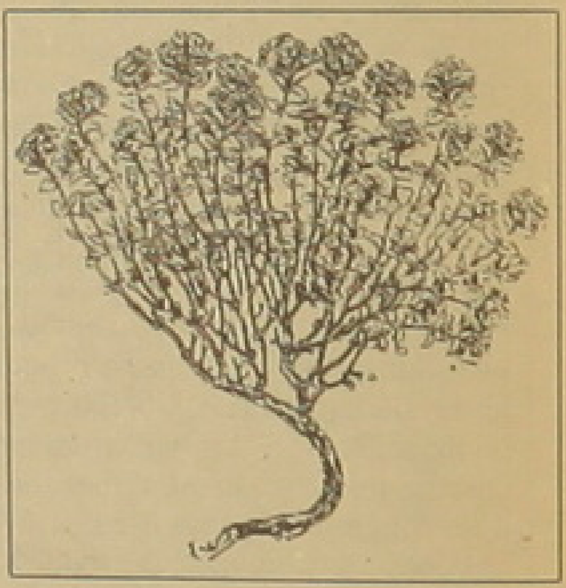

լերով: Ծաղիկները լինում են սպիտակ, բաց մանուշակագույն, մանուշակակարմրագույն կամ վարդագույն: Ծաղկում է մոտավորապես ամռանը՝ առաջացնելով յուրահատուկ գեղեցկություն: Ուրցն ունի հաճելի եւ շատ ուժեղ բուրմունք՝ շնորհիվ եթերային յուղերի: Հարմարված է աճելու ժայռոտ, քարքարոտ եւ խոտ լանջերին: Տարածված է ստորինից մինչեւ վերին լեռնային գոտին: Առատորեն աճում է տափաստաններում:

Ուրցը հիանալի մեղրատու բույս է, պատահական չէ, որ նրա շուրջը միշտ թիթեռներ, մեղուներ եւ իշամեղուներ են լինում: Այս մասին նշել են նույնիսկ հին հույները: Հունաստանում Խիմետոս լեռը փառաբանվել է հրաշալի մարմարով, ինչպես նաեւ մեղրով: Մեղրը մեղուները հավաքել են ուրցի ծաղիկներից, որոնք աճել են լեռան լանջերին մեծ քանակությամբ: Միջին դարերում մեղուներով շրջապատված ուրցի փոքրիկ ճյուղերի պատկերները զարդարել են ասպետական շարֆերը: Այս բույսը մեծ ժողովրդականություն է ունեցել սլավոնների մեջ:

Ցեղի անվանումը ծագում է հունարեն thymos բառից, որը նշանակում է «ուժ», «ոգի»:

Ուրցն ունի բուժական հատկություն, որը պայմանավորված է նրանում պարունակվող եթերային յուղերով. կան նաեւ դաբաղանյութեր, հանքային աղեր եւ այլն: Եթերային յուղերի բաղադրությունում կան թիմոլ եւ ուրիշ նյութեր: Գիտական բժշկության մեջ օգտագործում են բրոնխիտների, վերին շնչառական ուղիների, կապույտ հազի, աղեստամոքսային համակարգի հիվանդությունների դեմ: Օգտագործում են նաեւ ռադիկուլիտի եւ նեւրիտի դեմ: Սակայն պետք է օգտագործել անպայման բժշկի խորհրդով (որոշ խրոնիկական հիվանդությունների դեպքում դրա պատրաստուկները հակացուցված են): Ուրցի հյութով ողողում են բերանի խոռոչը բորբոքումների դեմ:

Ուրցը հավաքում են տերեւակիր ճյուղերով ծաղկման ժամանակ կտրելու միջոցով՝ առանց արմատախիլ անելու: Հավաքելու ժամանակ թողնել շատ ծաղիկներ բույսի վրա, չզրկել սերմ տալուց: Հավաքածը չորացնում են բաց օդում՝ ստվերում դասավորելով բարակ շերտով:

Ժողովրդական բժշկության մեջ օգտագործում են հազի, կրծքավանդակի ցավերի, վատ մարսողության, անքնության դեմ, թրջոցներ են անում վերքերի բուժման համար, ինչպես նաեւ աչքերի հիվանդությունների դեմ: Կենցաղում օգտագործում են պանրագործության մեջ որպես համեմունք եւ թեյի մեջ:

ԱՆԱՀԻՏ ՇԱՐՈՅԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԼՈՆԴՈՆԻՑ

Իտալիան վտանգի մեջ է

Անդրադառնալով հունիսի 6-ին Իտալիայի խորհրդարանի հապճեպ ընդունած փաստաթղթին, որով անձեռնմխելիություն է նախատեսվում Իտալիայի վարչապետի եւ մի շարք այլ բարձրագույն պաշտոններ զբաղեցնողների համար, անգլիաբնակ հայտնի լրագրող **Գուին Դայերը** «Իտալիան վտանգի մեջ է» հոդվածում մեջբերում է իտալացի կենտրոնամետ ձախերի առաջնորդ Ֆրանչեսկո Ռուտելլիի մայիսին հնչեցրած խոսքերը. «Մենք անզգայաբար ռեժիմ դառնալու ճանապարհին ենք»: Դրանից անմիջապես հետո Սիլվիո Բեռլուսկոնիի քաղաքական դաշնակիցներից իրավաբան Չեզարե Պրեւիտին դատավորներ կաշառելու մեղադրանքով 11 տարվա բանտարկության է դատապարտվել, եւ «Կորիերե դելլա սերա» հեղինակավոր օրաթերթի խմբագիրն ազատվել է աշխատանքից Բեռլուսկոնիի մասին հոդվածներ հրապարակելու համար:

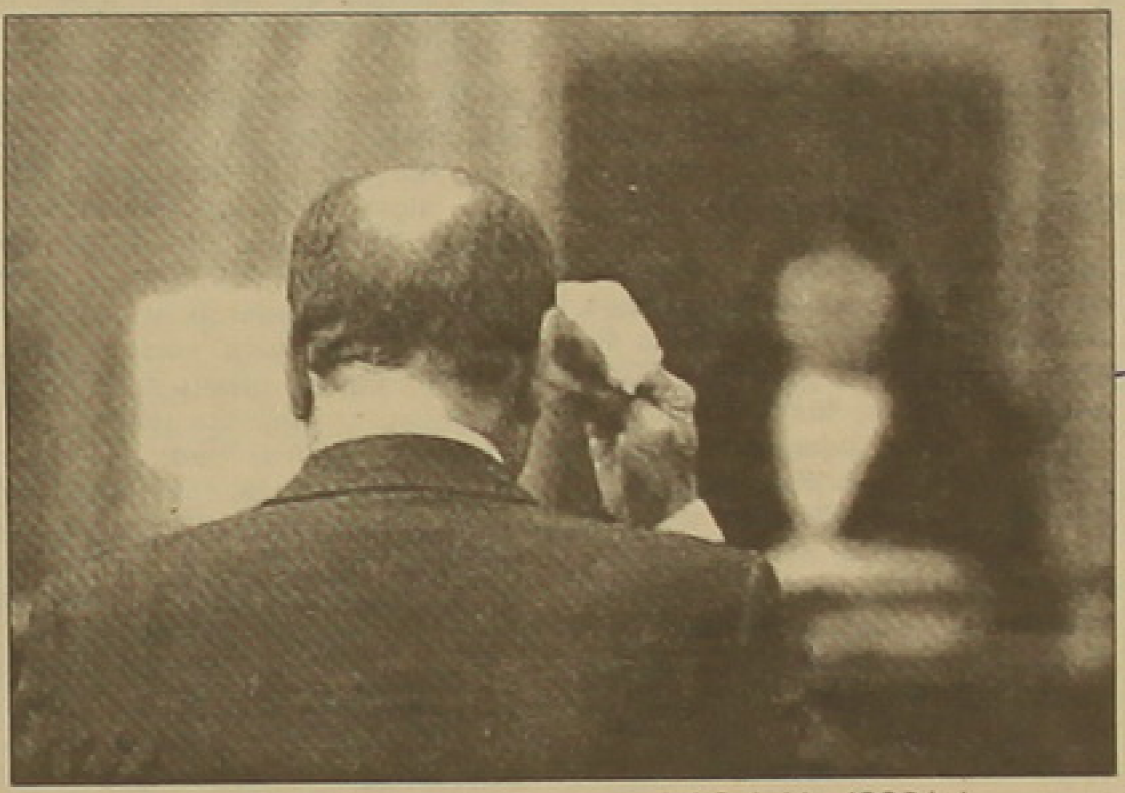

Նոր օրինագծի ընդունումը նպատակ է հետապնդում ազատել Բեռլուսկոնիին դատական հետապնդումներից: Ինչպես հայտնի է, նրան մեղադրում են, որ իր «Ֆինինվեստ» հոլդինգը Իտալիայում 1986 թ. անցկացված սեփականաշնորհման ժամանակ կաշառել է Հռոմի դատավորին, որպեսզի վերջինս թույլ չտա, որ SME պետական հսկա սննդարդյունաբերական ձեռնարկությունը դառնա մրցակից մի խմբակցության սեփականությունը: Բանկային հաշիվները հստակ ցույց են տալիս, որ «Ֆինինվեստից» 434 հազար դոլար է փոխանցվել Չեզարե Պրեւիտին, որն էլ իր հերթին գումարը փոխանցել է Հռոմում խնդրո առարկա դատավորին: Բայց դրանից, անշուշտ, վարչապետն իրեն վատ չի զգում:

Նա Իտալիայում ամենահարուստ մարդն է, որի հարստությունը գերազանցում է 10 մլրդ դոլարը: 70-80-ական թթ., երբ նա այդ գումարներն էր դիզում նախ անշարժ գույքի եւ ապա զանգվածային լրատվության բնագավառներում, Իտալիայում առանց կաշառքի գործարա-

քուր ձեռքեր» ունեցող դատավորների երկրպագու: «Տանջենթոպոլի» դատավարությունները հիմնովին հարվածեցին երկար ժամանակ կառավարող Քրիստոնեա-դեմոկրատական եւ նրա ընդդիմադիր սոցիալիստական կուսակցություններին՝ ճանապարհ հարթելով Բեռլուսկոնիի կուսակցությանը: Բայց նրա հրճվանքը կիսատ մնաց, երբ դատարանները սկսեցին քննել նրա սերտ կապերը նախկին կաշառակեր վարչապետ Բետինո Կրաքսիի հետ, որը Թունիս էր փախել եւ այնտեղ մահացել: Կաշառակերության մի ամբողջ շարք դատական գործեր ստիպեցին Բեռլուսկոնիին այդ նույն տարվա վերջերին հրաժարական տալ:

Բայց 2001 թ. նա կարողացավ դարձյալ կառավարության ղեկն իր ձեռքը վերցնել: Այդ օրվանից կառավարությունն ամեն ինչ անում է նրան բանտերից դուրս պահելու համար: Փոխվեցին շատ օրենքներ, որոնցից մեկն, օրինակ, դժվարաց-

րող իրեն փրկել 1986-ի կաշառակերության մեղադրանքներից, նա խորհրդարանին կարգադրեց հապճեպ անցկացնել քաղաքական բարձր պաշտոններ զբաղեցնողների անձեռնմխելիության օրինագիծը, որը 101-ի դիմաց 146 քվեներով հաստատեց վերին պալատը: Սպասվում է, որ ստորին պալատն էլ հաստատի նույն օրինագիծը հունիսի 21-ին: Այդպիսով, նա պատրաստ կլինի հուլիսի 1-ին 6 ամսով ստանձնելու Եվրամիության նախագահությունը, չնայած իր դաշնակից Չեզարե Պրեւիտին կարժանանա երկարատեւ բանտարկության:

Այլ երկրներում էլ քաղաքագետները խույս են տվել պատիժներից, բայց նրանցից ոչ մեկն այնքան անամոթաբար չի շրջանցել օրենքը, ինչքան Բեռլուսկոնին:

Մի՞թե նրա կառավարությունը «ռեժիմի» է փոխարինվում, հարցականով էլ ավարտում է իր հոդվածը Գուին Դայերը:

Ուսանողական ցույցեր Թեհրանում

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ լույս հինգշաբթի գիշերը Թեհրանում շարունակվել են նախորդ օրը սկսված ուսանողական ցույցերը: Հազարավոր իրանցիներ դատապարտել են ազատությունները սահմանափակող պահպանողական հոգեւոր առաջնորդներին, ինչպես նաեւ նախագահ Մոհամմադ Խաթամիին, որը, ըստ ցուցարարների, չի կարողանում առաջ տանել բարեփոխումները:

Երեկ հարյուրավոր ոստիկաններ էին հավաքվել Թեհրանի ուսանողական ավանը եզրող փողոցներում, ուր մոտ 3000 իրանցիներ իրենց աջակցությունն էին հայտնում ուսանողներին: Ցուցարարները մասնավորապես պահանջում էին Խաթամիի հրաժարականը: Ըստ Ռոյթերի, նախորդ գիշեր կայացած բողոքի ելույթների ժամանակ ձերբակալվել էին մոտ 80 ցուցարարներ:

«Իրանցի արմատականների եւ օտարերկրյա գործակալների դրդմամբ այդ անձինք անօրինական կարգախոսներ էին վանկարկում», հայտարարել է Իրանի տեղեկատվության նախարար Ալի Յունեսին:

«Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ իրանցիներից շատերը կորցրել են հավատը չափավորական նախագահ Խաթամիի հանդեպ, որը չի կարողանում բարեփոխումներ անցկացնել երկրի վերին ատյաններում հաստատված պահպանողականների ընդդիմության պատճառով:

Գործազրկության մակարդակը բարձր է, իսլամական օրենքները՝ խիստ: Այս ամենը հարուցում է առաջին հերթին մինչեւ 30 տարեկան իրանցիների դժգոհությունը, որոնք կազմում են բնակչության 70 տոկոսը:

Թերեւս պատահական չէ, որ ցույցերը տեղի են ունենում ԱՄՆ-Իրան հարաբերությունների սրման պայմաններում: Ջորջ Բուշի վարչակազմն Իրանը մտցրել է «չարիքի առանցքը» կազմող երկրների ցանկի մեջ: ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը կիրակի օրը CNN հեռուստաալիքով հայտարարեց, որ Վաշինգտոնը ջանում է իրանցիներին համոզել հասնելու ներքին փոփոխությունների, որպեսզի Իրանը «դառնա միջազգային ընկերակցության նվազ մտահոգիչ անդամ»:

Պ. Ք.

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Իսրայելը կսպանի կամ կբանտարկի «Համասի» առաջնորդներին

Երեկ **«Ազգը»** տեղեկացրեց պաղեստինյան արմատական «Համաս» կազմակերպության առաջնորդներից Աբդել Ազիզ Ռանտիսիի դեմ իսրայելական բանակի կատարած մահափորձի եւ դրան ի պատասխան՝ Երուսաղեմի կենտրոնում իսրայելական մի ավտոբուսի պայթեցման մասին: Վերջին տվյալներով, պայթյունից զոհվել է 16 մարդ, 97 ուրիշներ վիրավորվել են:

Երկու կողմերի ծավալած բռնությունների ալիքը հարցականի տակ է դնում պաղեստինա-իսրայելական հաշտության բանակցությունների հետագա ընթացքը: Իսրայելական «Հաարեց» թերթը տեղեկացնում է, որ Երուսաղեմի կենտրոնում ավտոբուսը պայթեցրել է ուղղափառ հրեայի հագուստով ծպտված 18-ամյա պաղեստինցի Աբդուլ Մուաթի Շաբանը: Մահապարտ ահաբեկիչը Հեբրոնի միջնակարգ դպրոցի աշակերտ է:

Իսրայելի կառավարությունը եւ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը վճռականորեն դատապարտել են Երուսաղեմում տեղի ունեցած ահաբեկչությունը:

«Համաս» խմբավորման ներկայացուցիչը, սակայն, հայտարարել է, որ Երուսաղեմի ահաբեկչությունը լոկ առաջին հարվածն է, որ հասցվում է Աբդուլ Ազիզ Ռանտիսիի վրա կատարված մահափորձին ի պատասխան: «Համասի» առաջնորդներից Մահմուդ Զահարն ընդգծել է, որ այդ պայթեցումը «ուղերձ է սիոնիստ բոլոր հանցագործներին, որ պաղեստինցի մարտիկները նրանց կգտնեն ամենուրեք»:

Իսրայելի իշխանությունների կարծիքով, ավտոբուսը պայթեցվել է «Համասի» բարձրաստիճան անդամ Աբդուլա Քավասմեի հրամանով: Ներկայումս իսրայելցիները եռանդագին որոնում են նրան:

Երկրի հատուկ ծառայությունների աղբյուրները «Հաարեց» թերթին հայտնել են, որ լույս հինգշաբթի գիշերը կայացած խորհրդակցության ժամանակ որոշել են ամենայն խստությամբ կիրառել այն ծրագիրը, որն ուղղված է «Համասի» գործունեության դադարեցմանը: Արմատական այդ կազմակերպության առաջնորդները կոչնչացվեն կամ կբանտարկվեն: Առանձնակի ջանքեր կգործադրվեն Երուսաղեմի ահաբեկչության կազմակերպիչներին բռնելու նպատակով:

«Հարված թերակղզուն» գործողություն Իրաքում

Իրաքում ամերիկյան զորքերը լայնածավալ գործողություն են սկսել «Հարված թերակղզուն» պայմանական անունով: ԱՄՆ բանակի կենտրոնական հրամանատարությանը վկայակոչելով, Ասոշիեյթեդ պրեսը հաղորդում է, որ գործողության նպատակն է չեզոքացնել Սադդամ Հուսեյնի կողմնակիցներին, որոնք հաճախ հարձակումներ են գործում անգլո-ամերիկյան կոալիցիոն ուժերի վրա:

Բաղդադից հյուսիս՝ Թուլուլ քաղաքի շրջակայքում գործողությանը մասնակցում են հազարավոր զինվորներ, տասնյակ ռազմօդանավեր, ուղղաթիռներ եւ տանկեր: Երեկ հետմիջօրեին արդեն գերի էին ընկել 400 իրաքցիներ, երկուսն էլ սպանվել էին փոխհրաձգության ժամանակ:

Որոշ տվյալների համաձայն, գործողության շրջանում թերեւս գտնվում է անձամբ Սադդամ Հուսեյնը: Այդ մասին երեկ Նյու Յորքում՝ ԱՄՆ արտաքին առեւտրի խորհրդում ելույթ ունենալով հայտարարել է Իրաքի ազգային կոնգրեսի ղեկավար Ահմեդ Չալաբին:

Միաժամանակ Պենտագոնի ներկայացուցիչները պնդում են, թե ամերիկյան հատուկ ծառայությունները հավաստի տեղեկություններ չունեն Հուսեյնի վերաբերյալ:

Իրաքի պատերազմի սկզբից ի վեր ամերիկացիների կորուստները, պաշտպանության նախարարության տվյալներով, կազմում են 205 մարդ: Նրանցից 135-ը զոհվել են մարտերում, 70-ը՝ դժբախտ պատահարներից:

Ադանայում նռնակ է նետվել ԱՄՆ հյուպատոսարանի վրա

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ չորեքշաբթի օրն Ադանայում երկու նռնակ է նետվել ԱՄՆ հյուպատոսարանի վրա: Դրանցից մեկը պայթել է: Պայթյունից փշրվել են շենքի ապակիները: Պաշտոնական աղբյուրների տվյալներով, տուժածներ չկան:

Թուրքական CNN հեռուստաընկերությունը հաղորդել է, թե խոսքն այսպես կոչված «աղմկային» ռումբի մասին է: Ադանայի ոստիկանությունը ձերբակալել է մոտ 30 տարեկան մի տղամարդու, որը հյուպատոսարանի պարտեզ մտնելուց հետո նռնակներ էր նետել շենքի կողմը:

Հանցագործը ձերբակալված է: Թուրքական NTV հեռուստաընկերության տվյալներով, նրա անունը Կումալի Կզլկոջա է: Թուրքիայի հատուկ ծառայությունների աղբյուրներից մեկը լրագրողներին հայտնել է, որ նա իր գործողություններով փորձել է վրեժ լուծել պաղեստինյան «Համաս» կազմակերպության առաջնորդ Աբդել Ազիզ Ռանտիսիի վրա իսրայելցիների կատարած մահափորձի համար:

Մինչդեռ Թուրքիայի ԱԳՆ ներկայացուցիչը հայտարարել է. «Մենք չգիտենք, թե նա ինչու է դա արել: Թերեւս, հոգեպես անհավասարակշիռ մարդ է»:

Ոստիկանությունը նաեւ ստուգում է, թե ձերբակալվածը կապված չէ՞ արդյոք Թուրքիայում օրենքից դուրս հայտարարված ծայրահեղական խմբավորումների հետ:

Հայտնաբերվել են Homo Sapiens-ի հնագույն նախնիների գանգերը

Գիտնականների միջազգային արշավախումբը Կալիֆոռնիայի համալսարանի պրոֆեսոր Թիմ Վայթի գլխավորությամբ Եթովպիայում հայտնաբերել է մարդկային գանգեր, որոնք 154-160 հազար տարեկան են: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ դրանք Homo Sapiens-ի (բանական մարդու) անմիջական նախնիների՝ մինչեւ օրս հայտնաբերված ամենահին եւ ամբողջական մնացորդներն են:

Տղամարդու, երեխայի եւ մեկ ուրիշ չափահաս անձի գանգերը հայտնաբերվել են Աֆարայի շրջանում՝ մայրաքաղաք Ադիս Աբեբայից 225 կմ հեռավորության վրա: Հայտնաբերվել են նաեւ 7 ուրիշ անձանց գանգամասեր եւ ատամներ:

Գիտնականների կարծիքով, հայտնաբերված գանգերն առնչվում են մարդու զարգացման վճռական փուլին, երբ վերջնականապես ձեւավորվեցին ժամանակակից մարդու դիմային առանձնահատկությունները. ուռուցիկ ճակատ, հարթ դեմք, թույլ ընդգծված վերհոնքային աղեղներ: Մարդու ավելի հին նախնիներն ունեցել են նեղ ճակատ եւ զանգվածեղ հոնքեր:

Հայտնաբերված գանգերը նաեւ վկայում են, որ ժամանակակից մարդիկ գոյություն են ունեցել նեանդերթալցիների հետ միաժամանակ:

Պ. Ք.

Մեր եղածը մեզ ու աշխարհին բավական է

Արծվի Բախչինյանի «Հայազգի գործիչներ» գիրքը

Բանասիրական գիտությունների թեկնածու, հայագիտական ուսումնասիրությունների հեղինակ Արծվի Բախչինյանը պարզապես զարմացնում է իր աշխատասիրությամբ: Դեռ միայն վերջերս մենք ծանոթացանք նրա հեղինակած «Նապոլեոնը եւ հայերը» արժեքավոր գրքին: Եվ ահա մեզ նոր գիրք է առաջարկում 32-ամյա գիտնականը: «Տաթեւ» գիտակրթական համալիրը հրատարակել է «Հայազգի գործիչներ» կենսագրական հանրագիտակը, որն ամփոփ տեղեկություններ է հաղորդում 2165 հայ եւ հայազգի գործիչների վերաբերյալ՝ ընդգրկելով հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը:

Ինչպես նշում է հեղինակն այս գրքի առաջաբանում, 1993 թ. հոգեւոր-մշակութային ականավոր գործիչ Մեսրոպ արք. Աշճյանի հոգածու հովանավորությամբ լույս տեսավ աշխարհի տարբեր ժողովուրդների մշակութային, քաղաքական, ռազմական եւ այլ բնագավառներին իրենց նպաստը բերած 1200-ից ավելի հայազգի գործիչների համառոտ կենսագրականներ եւ անվանացանկեր ընդգրկող Արծվի Բախչինյանի կազմած հատորը՝ «Ծագումով հայ են» վերտառությամբ: Գիրքն արագ սպառվեց, լայն արձագանք գտավ ընթերցողների շրջանում, մտավ գիտական շրջանառության մեջ:

Ներկա աշխատության համար հիմք է ծառայել հենց «Ծագումով հայ են» գիրքը: Այն նախորդի լրացված եւ վերամշակված տարբերակն է, որտեղ հեղինակը հնարավորինս ճշտել եւ վերանայել, ինչպես նաեւ դուրս է թողել որոշ անուններ, որոնց հայկական ծագումը ժխտող հավաստի վկայություններ է գտել:

«Հայազգի գործիչներ» գիրքը կազմված է հիմնական մասից՝ կենսագրական բառարանից (որտեղ ըստ երկրների, այբբենական կարգով տրված են տարբեր գործիչների կենսագրականներ) եւ երեք հավելվածներից՝ «Հեռավոր եւ թեական հայազարմ» գործիչներ (սեղմ կենսագրացանկ), «Սրբեր» (եկեղեցական սրբախոսական գրականությունից հայտնի կիսառասպելական գործիչների կենսագրացանկ) եւ «Անվանացանկեր» (հիմնական մասում տեղ գտած գործիչների անուններ՝ երբեմն հավելյալ սեղմ տեղեկատվությամբ, ըստ բնագավառների եւ երկրների):

Նմանօրինակ բարդ աշխատություն, իհարկե, ունեցել է նախորդներ: Տարբեր բնագավառներում եւ երկրներում գործած հայորդիների կենսագրականների ի մի բերման առաջին փորձը թերեւս պատմաբան Արշակ Ալպոյաճյանինն է, որը 1926-ին կազմել է «Անուն փոխած հայեր» ընդարձակ կենսագրացանկը: Այնուհետեւ զույգ կենսագրացանկ պարունակող գրքեր են նկատվում վերջին տասնամյակում հայերեն եւ օտար լեզուներով լույս տեսած Սաբրինա Ստեփանյանի եւ Տիգրան Բաղդադյանի «Աշխարհահռչակ հայերը» (Վիեննա, 1991 թ., գերմաներեն, ընդգրկում է 235 անուն), Ասատուր Փաշայանի «Տիտղոսակիր հայերը» (Երեւան, 2001 թ.), մոսկովաբնակ Սուրեն Չոմարյանի հայ գաղթավայրերի 400 ականավոր անձանց կենսագրական բառարանը ռուսերենով: Նշենք նաեւ, որ արդեն համացանցում (ինտերնետ) հայազգի նշանավոր անձնավորություններին նվիրված հատուկ էջ է ստեղծվել անգլերեն լեզվով:

Անչափ բարդ եւ աշխատատար գործ է կատարել Արծվի Բախչինյանը ճշգրիտ տեղեկություններ հաղորդելու համար: Մանրակրկիտ ուսումնասիրությունների հետեւանքով նա ժխտել է, ասենք, Ալեքսանդր Մակեդոնացու, Նապոլեոն Բոնապարտի, Աբդուլ Համիդի հայկական ծագման մասին եղած հակագիտական եւ առասպելական պատմությունները: Ազգային սնապարծությունից վեր կանգնած գիտնականը ցավով նշում է, որ շատ հաճախ էժանագին խաղեր են խաղում: Արծվի Բախչինյանը նշում է մի քանի այսպես ասած՝ «ուսումնասիրողների», որոնցից մեկը տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Սերգեյ Հարությունյանն է: Վերջինս 1997 թվականին որպես «Ուրարտու» թերթի հավելված տպագրել է «Սա մենք ենք» վերնագրով առանձնատիպ, որտեղ չի վարանել ենթադրել, թե իբր հայ են եղել... Լենկթեմուրը, Շոթա Ռուսթավելին, Լեոնարդո դա Վինչին, Ռեմբրանդտը, Նապոլեոն Բոնապարտը, Ջուզեպպե Վերդին եւ այլք: «Որպես սկզբնաղբյուրներ նա նշում է տարբեր թերթեր եւ հաճախ... սեփական հոդվածները», գրում է Արծվի Բախչինյանը:

Այսպիսի թյուրասացություններ եւ բազմաթիվ սխալներ նկատվում են նաեւ սփյուռքահայ մամուլի էջերում, երբ ռուսական բալետի հայտնի պարող Վախթանգ Ճաբուկիանին ներկայացվում է որպես... Չոպուրյան, Գրեգորի Փեքը՝ իբրեւ Իփեքյան, Էլիա Կազանը՝ որպես Կազանջյան...

Արծվի Բախչինյանը համոզված է, որ հայ ժողովուրդը բնավ կարիք չունի ավելորդ մեծարման: Մեր եղածը լիովին բավական է աշխարհի ժողովուրդների առաջին շարքերում կանգնելու համար: Այս է հաստատում գիտնականի նոր հանրագիտակը՝ «Հայազգի գործիչները», որն արդեն վաճառվում է Երեւանի գրախանութներում:

ՍԵՐԳԵՅ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Կառավարություն ունենք, աշխարհը չունի

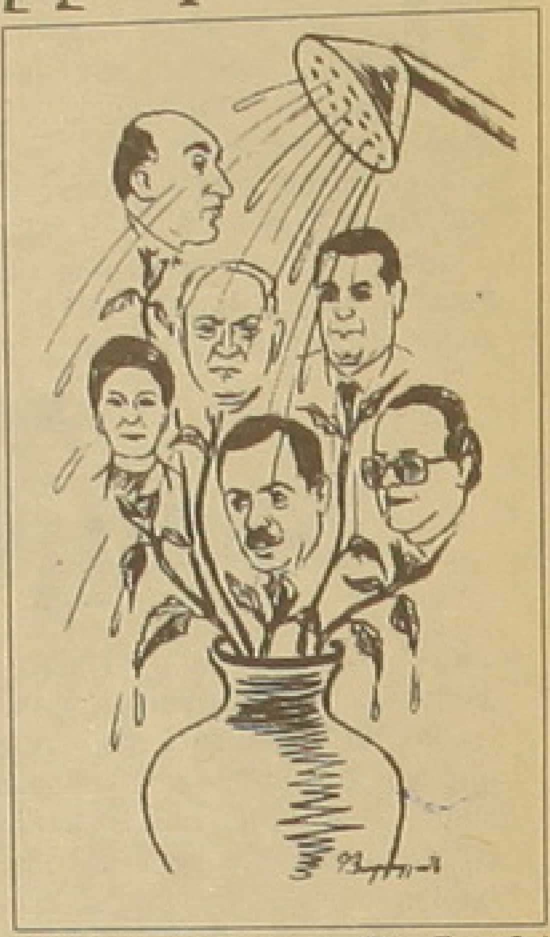

Երեկ հիանալի օր էր Դարուփոսում. վերջապես կազմավորվեց մեր կառավարությունը: Հրամանագիր ստորագրվեց Դարուփոսից 6 նոր նախարարների մասին: Նրանցից, իհարկե, ոչ բոլորն են նոր:

Մինչ այսօր Լոռո Դավոն՝ Դարուփոսի ամենասիրունատեսը, այսինքն՝ սիմպատիչնին, արդեն եղել էր նախարար: Նա մինչեւ օրս Դարուփոսի բոլոր քաղաքները շինեց, վերջացրեց, ուստի այժմ էլ պետք է ղեկավարի Դարուփոսի գյուղատնտեսությունը: Դա անչափ տեղին եւ ճիշտ նշանակում է, որովհետեւ Դավոն որոշ ժամանակ աշխատել է մարդու ֆիզիոլոգիայի եւ բժշկության ամբիոնի վարիչ եւ կենսաբանական գիտությունների թեկնածու է գյուղատնտեսության գծով:

Երկար ժամանակ դժվար էր որոշել, թե ով պետք է ղեկավարի Դարուփոսի գիտությունն ու կրթությունը: Մեր նախորդ հաղորդագրություններում հույս էինք հայտնել, որ այդ նախարարությունը պիտի փակվի վերջապես: Բայց, որպեսզի «Կարգին Դարուփոս» Կ-ն չվիրավորվի, այս Կ-ի նախագահի տեղակալի համար պահեցին Դարուփոսի կրթությունն ու գիտությունը, որ գոնե նա լավ ապրի:

Անչափ դժվար էր լուծել Դարուփոսի մշակույթի նախարարի հարցը: Որոշ դարուփոսցիներ միամտորեն կարծում էին, թե նախարարի պաշտոնում կլինի մշակույթի հետ գոնե հեռավոր կապ ունեցող մեկը, ասենք, ռեժիսոր, արվեստագիտության թեկնածու կամ կինոմեխանիկ: Բայց նշանակողների առաջ անչափ կարեւոր հարց էր դրված. «Իսկ ո՞ւր գնա Թամարը այս տարվա ամառը»: Մտածեցին, մտածեցին, անչափ երկար մտածեցին ու Թամարին նստեցրին մշակույթի նախարարի աթոռին: Հարմար նշանակում է: Չէ՞ որ Թամարը... մաթեմատիկոս է: Ի՞նչ է, մշակույթի նախարարն անպայման բանաստե՞ղծ պիտի լինի:

Բանաստեղծներն էլ չեն անտեսվել: Որպեսզի ավելի լավ ոտանավորներ գրեն, կարելի է նրանց սոցիալական ապահովության հարցերը լուծել: Թե չէ, երբ այս բանաստեղծներին աթոռ չես տալիս, նստում, գրում են «Իմ Դարուփոս՝ բզվառ, անտեր» բանաստեղծությունը: Հիմա, իհարկե, նոր բանաստեղծություններ կգրվեն, ասենք, «Լուսամփոփի պես նախարարություն, նպաստներով, թաներով»: Ուրեմն, դաշնակահար Աղվանենց Վարդոյի հարցն էլ էսպես է լուծվում:

Լոռո Դավոյի փոխարեն հիմա քաղաքները շինելու է Ծո Ծոյանը՝ «ՆԻԻԽԻՏ» ԳԱԶ-ի, «ՄԻԻԽԻՏ» ՏԱՆԶ-ի եւ ԲՔՔԲԸ-ի նախկին տնօրենը, որը, չգիտես ինչու, շինարարի մասնագիտություն ունի: Մի՞թե հնարավոր չէր այս պաշտոնի համար թատրագետ գտնել:

Ինչպես կասեր Հայրիկը, Դարուփոսի Կա-Գե-Բե-ն դեռեւս ոչ մի տվյալ չունի առողջապահության նոր նախարարի մասին: Միայն գիտեն, որ ծանր այրվածքներ ունի եւ «Դավիդով» սիգարետներ է ծխում՝ չնայած առողջապահության նախարարությունը զգուշացնում է, որ ծխելը վնասակար է առողջությանը:

Ինչպես նոր ԴԱԺՈ-ի, այնպես էլ Դարուփոսի նոր կառավարության մասին իր կարծիքը հայտնեց Հայրիկը, որը սահմանափակվեց Պոնչո Անդոյի հասցեին ասված մեկ նախադասությամբ. «Անդո, դու ինչի՞ չես գնդակահարվել»: Ասաց ու գնաց:

Դարուփոսի նոր կառավարության հասցեով արդեն շնորհավորական հեռագրեր են ստացվել Հռոմի պապից, Փարիզի տատից, Սգումբո Բագրաս Գումբոյից, ինչպես նաեւ Սոմալափոսի, Աֆայափոսի եւ Լաոսափոսի վարչապետներից:

Առայժմ այսքանը: Սպասենք նոր զարգացումների:

Դարուփոսից հաղորդագրությունը ստացավ

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆԸ

Պատկերասրահներն իբրեւ սիրո դրսեւորումներ

«Արամե» պատկերասրահի նորամուտը

Արվեստասերների համար հաճելի անակնկալ կլինի «Արամե» պատկերասրահի իրողությունը մայրաքաղաքի կենտրոնում: Այցելուների շաբաթ օրվա երեկոն գեղագիտական վայելքի կվերածվի պատկերասրահի նորամուտով: Արդեն դրսից թափանցիկ, ապակեպատ դռների, ցուցանակի նրբաճաշակ դիզայնի շնորհիվ կառույցը հետաքրքրություն է առաջացնում եւ գրավում այցելուներին: Անշուշտ, մայրաքաղաքային սրճարանաշինության մրցավազքում ցանկալի իրողություն է նոր պատկերասրահի գոյությունը՝ առավել եւս գեղագիտական որոշակի հայեցակարգի, սկզբունքային մոտեցումների դավանմամբ: «Արամե» պատկերասրահը, սկզբունքային չափանիշներ որդեգրելով, խոստանում է այդպիսին մնալ՝ պայմանավորված հաստատության յուրահատուկ նկարագրով: Այն է՝ ներկայացնել արվեստի որոշակի ուղղություն, գեղագիտական ճաշակ ձեւավորել հասարակության մեջ, տանել համապատասխան քաղաքականություն: Վերջերս մայրաքաղաքում մի քանի պատկերասրահների («Գոռ», «Ոսկեդար», «Արշիլ Գորկի») փակման պայմաններում «Արամե» պատկերասրահի մուտքը հայ մշակութային իրականություն ողջունելի փաստ է: Այս առիթով էր նորամուտի նախօրեին պատկերասրահի հիմնադիր եւ տնօրեն Արամ Սարգսյանի հետ մեր զրույցը:

– Մեր պատկերասրահը, ինչպես ընդունված է բոլոր զարգացած երկրներում, կրում է որոշակի գաղափարախոսություն եւ ունի արվեստի ստեղծագործություններ ընտրելու եւ արժեւորելու իր չափանիշները: «Արամեն» ներկայացնելու է հայ ժամանակակից գեղանկարիչների ստեղծագործությունները՝ նախապատվությունը տալով դասական արմատներից սնվող ռեալիստական արվեստի տարբեր ուղղություններին: Մեր հեղինակների մի մասը ցուցադրվում է ժամանակակից արվեստի թանգարանում, նրանցից շատերը զգալի հաջողություններ են ունեցել միջազգային ամենահեղինակավոր ցուցահանդեսներում: Նկատի ունեմ Ռուբեն Աբովյանին, Գեւորգ Եղիազարյանին, Տարոն Մուրադյանին, Կայծակ Վանիկյանին, Վահագն Զիվանյանին: Մեր խնդիրն ենք համարում նաեւ շնորհալի երիտասարդ նկարիչների բացահայտումը եւ նրանց առաջխաղացմանը նպաստելը: Իհարկե, սա չի նշանակում արվեստի այլ ուղղությունների մերժում, կարծում եմ, ամեն պատկերասրահ պետք է ունենա իր յուրահատուկ նկարագիրը: Նման սուբյեկտիվ մոտեցումն անխուսափելի է, որովհետեւ սահմանափակ թվով հեղինակների հետ համագործակցումն ավելի արդյունավետ կդարձնի նրանց միջազգային ասպարեզ հանելու եւ ճանաչելի դարձնելու դժվարին գործընթացը:

– Կարծում եմ, այնուամենայնիվ, հնարավոր կլինի հետագայում նոր հեղինակների հետ համագործակցում երիտասարդ սերունդը նկատի ունենալով նաեւ:

– Չի բացառվում, եթե նկարիչները համապատասխանեն արվեստի ըմբռնման մեր չափանիշներին: Պատկերասրահի դռները բաց են նաեւ մյուսների համար, բայց մեր որդեգրած սկզբունքները չենք փոխելու, մենք չենք դավանում ավանգարդ կամ կոնցեպտուալ արվեստի սկզբունքները: Գտնում եմ, որ Երեւանում պատկերասրահները սակավաթիվ են, իսկ տաղանդավոր նկարիչներ շատ ունենք: Յուրաքանչյուր պատկերասրահ պետք է ձեւավորի համախոհների իր շրջանակը եւ ներկայացնի արվեստի իր նախընտրած ուղղությունը՝ հասարակության մեջ որոշակի գեղագիտական ճաշակ ձեւավորելու նպատակով:

– Սակայն նկատենք, որ այս տարիներին շատ նորաբաց պատկերասրահներ փակվեցին...

– Ինքնահաստատման համար յուրաքանչյուր պատկերասրահ տեւական աշխատանքի կարիք ունի: Վերջին հաշվով արվեստն առաջին անհրաժեշտության ապրանք չէ: Մենք արվեստագետների պակաս չունենք, իմ կարծիքով, չունենք նաեւ մեծահարուստների պակաս: Հասարակության հարուստ խավը պետք է գիտակցի եւ ըմբռնի, որ արվեստն ամբողջ աշխարհում ներդրումների համար ամենաշահավետ ոլորտներից է, որ այստեղ աշխատելու հսկայական դաշտ կա, իսկ ժամանակի ընթացքում արդեն կձեւավորվի արվեստի շուկա հասկացողությունը:

– Որի համար, սակայն, հասարակության մեջ արվեստի պահանջ պետք է լինի:

– Այո, բայց միաժամանակ պատկերասրահների առաքելությունը պետք է ժամանակի ընթացքում նպաստի հասարակության մեջ այդ պահանջը, գիտակցությունն արթնացնելուն, իսկ Երեւանում դրանք քիչ են: Իհարկե, մենք պատրանքներ չունենք, թե այս հաստատությունը միանգամից կարող է դառնալ շահութաբեր, լավ հասկանում ենք, որ տեւական աշխատանք է պետք: Սիրով ենք նայում այսօրվա հայկական մշակութային իրականությանը, եւ մշակույթի նկատմամբ առկա վերաբերմունքին:

Սակայն ունենք համագործակցության ծրագրեր եւ նպատակներ՝ միջազգային արթֆէյրներին մասնակցելու միջոցով լայն ասպարեզ դուրս գալ:

Ասեմ, որ «Արամե» պատկերասրահը հայաստանյան առաջին եւ առայժմ միակ պատկերասրահն է, որ մասնակցեց 2003 թ. Նյու Յորքի ավանդական միջազգային արթֆէյրին եւ պատշաճ մակարդակով ներկայացրեց հայ 5 նկարիչների աշխատանքները եւ 5 էջով տեղ գտավ արթֆէյրի կատալոգում (Ռուբեն Աբովյան, Տարոն Մուրադյան, Շոթա Ոսկանյան, Կայծակ Վանիկյան, Վահագն Զիվանյան):

– Նորամուտը մի՞թե վաղ չէ:

– Այո, բայց պատկերասրահը տարածք չէ սոսկ, այլ՝ որոշակի գաղափարախոսություն կրող համախոհների շրջանակ, մենք ունեինք նաեւ պատկերասրահի վիրտուալ տարբերակը՝ Web site-ը, համապատասխան աշխատանքներ ենք կատարել, կատալոգներ հրատարակել: Առաջիկայում նախատեսում ենք մասնակցել Ժնեւի «Եվրոարթ» միջազգային եւ «Արթմայամի» հայտնի ավանդական արթֆէյրներին: Հաճախ դժգոհում ենք, թե մեր արվեստը չեն ճանաչում: Ինչպես իրականացնել դա, երբ փորձ չի արվում մեր արվեստագետներին պատշաճ մակարդակով ներկայացնել միջազգային հեղինակավոր ցուցահանդեսներին:

Մեր սկզբունքը հստակ է, ներկայացնել միայն ժամանակակից կերպարվեստ՝ դասական մոտեցումներով եւ պատշաճ մակարդակով: Իսկ առհասարակ, ես կարծում եմ, որ պատկերասրահ ստեղծելը նաեւ սիրո դրսեւորում է մեր քաղաքի նկատմամբ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Միկայի» խաղը հիասթափեցրեց

Երկու խաղերով ավարտվեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության առաջին շրջանը: Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում երկրի չեմպիոն «Փյունիկի» եւ գավաթակիր «Միկայի» մրցավեճը: Սակայն սպասված համառ մրցակցությունն ու դիտարժան խաղը չստացվեց: «Միկան» ողջ հանդիպումն անցկացրեց պաշտպանությունում, չստեղծելով գեթ մեկ գոլային պահ: Այնպիսի տպավորություն էր, կարծես «Միկայի» ֆուտբոլիստները մոռացել էին, որ ֆուտբոլային խաղի գլխավոր նպատակը մրցակցի դարպասը գրավելն է: «Փյունիկն» էլ իր հերթին առաջին խաղակեսում գործում էր դանդաղ, որի հետեւանքով հյուրերի պաշտպանները հասցնում էին վնասազերծել դաշտի տերերին: Այնուամենայնիվ, առաջին խաղակեսում «Փյունիկը» մոտ էր հաջողությանը: Գոլային ամենառեալ պահը ստեղծվեց 34-րդ րոպեին, երբ անկյունայինի խաղարկումից հետո Բիլիբիոն գլխի հարվածով գնդակն ուղարկեց դարպասը, սակայն վերջին պահին պաշտպանը հեռացրեց այն: Երկու անգամ էլ դարպասապահ Ֆելիքս Հակոբյանը հետ մղեց Լոմբեի եւ Նազարյանի վտանգավոր հարվածները:

Բավական էր, որ ընդմիջումից հետո «Փյունիկը» մի փոքր տեմպ հաղորդեր հարձակողական գործողություններին, եւ անմիջապես խաղային ու տարածքային մեծ առավելություն ստացավ: 54-րդ րոպեին Տրաորեի հարվածից հետո «Միկային» օգնության եկավ դարպասի ձողը: 10 րոպե անց պաս խաղարկելով Նազարյանի հետ, «Փյունիկի» երիտասարդ լեգեոներ Նդումբուկը բացեց հաշիվը: Իսկ հետո աչքի ընկնելու հերթը հասավ փոխարինման դուրս եկած պատանի Էդգար Մանուչարյանին, որը երկու անգամ հաշվենկատ հարվածով գրավեց «Միկայի» դարպասը: Ընդ որում, երկրորդ գոլը խփվեց այն ժամանակ, երբ «Փյունիկը» խաղում էր 10 հոգով (77-րդ րոպեին դաշտից հեռացվել էր պաշտպան Վալերի Ալեքսանյանը): «Փյունիկը» համոզիչ հաղթանակ տարավ, իսկ ահա «Միկան» իր ցուցադրած խաղով պարզապես հիասթափեցրեց:

Գոլերի առատությամբ աչքի ընկավ Աբովյանում կայացած «Կոտայք»-«Շիրակ» հանդիպումը. գրանցվեց մարտական ոչ-ոքի (3-3): «Շիրակից» աչքի ընկան Տիգրան Դավթյանը (6), Արտյոմ Հակոբյանը (23), Վարդան Բիչախչյանը (78), «Կոտայքից» գոլերը խփեցին Արշակ Ամիրյանը (27), Սարգիս Նազարյանը (73) եւ Վադիմ Կազրամանովը (83):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	7	5	2	0	22-2	17
2. Շիրակ	7	5	1	1	13-6	16
3. Կոտայք	7	4	2	1	10-7	14
4. Բանանց	7	4	1	2	10-4	13
5. Միկա	7	3	0	4	10-10	9
6. Լեռնագործ	7	2	0	5	8-13	6
7. Դինամո	7	2	0	5	7-12	6
8. Արաքս	7	0	0	7	1-27	0

Ռմբարկուները

Արամ Ոսկանյան («Միկա»)	5
Արա Հակոբյան («Բանանց»)	5
Արամ Հակոբյան («Բանանց»)	4
Արթուր Քոչարյան («Կոտայք»)	4
Էդգար Մանուչարյան («Փյունիկ»)	4

ՖԻՖԱ-ն կադրային հեղափոխություն է նախապատրաստում

Այսօր դժվար է մատնանշել մի հավաքական, որի կազմում լեգեոներներ հանդես չեն գալիս: Ըստ գործող կարգի, օտարերկրացի ֆուտբոլիստներին թույլատրվում է հանդես գալ երկրի հավաքականի կազմում տվյալ երկրի ֆեդերացիայի համաձայնությամբ, պայմանով, որ այդ ֆուտբոլիստն իր երկրի հավաքականում երբեւէ չի խաղացել: Ներկայում ՖԻՖԱ-ն գործող կարգում փոփոխություններ է նախապատրաստում, որը թույլ կտա այլ երկրների հավաքականներում հանդես գալ նույնիսկ այն ֆուտբոլիստներին, որոնք ժամանակին խաղացել են իրենց ազգային հավաքականներում: Անցյալ տարվա նոյեմբերին ՖԻՖԱ-ն հավանություն տվեց այն առաջարկին, որի համաձայն ֆուտբոլիստները կարող են փոխել երկիրը եւ հանդես գալ մեկ ուրիշ երկրի ազգային հավաքականում: Մայիսին ՖԻՖԱ-ի գործադիր կոմիտեն հաստատեց այդ առաջարկը, որով հանդես էին եկել համաշխարհային ֆուտբոլի այնպիսի «աստղեր», ինչպիսիք են Միշել Պլատինին, Գեորգե Հաջին, Ջորջ Վեան, Դրագան Ստոյկովիչը, Ռոժե Միլան, Ուգո Սանչեսը, Ջաչինտո Ֆակետին եւ Բոբի Չարլտոնը: Այժմ որոշումը պետք է հաստատվի հոկտեմբերին Քաթարում կայանալիք ՖԻՖԱ-ի կոնգրեսում:

Նոր կարգի համաձայն, յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստ, ով ցանկանում է հանդես գալ այլ երկրի հավաքականում, պետք է գրավոր դիմում ներկայացնի ՖԻՖԱ-ի քարտուղարություն եւ հիմնավորի իր ցանկությունը: Որոշումն ընդունելու է ֆուտբոլիստների կարգավիճակի կոմիտեն, որը պետք է հաստատվի գործկոմում: Ընդ որում, ֆուտբոլային նոր քաղաքացիություն կարելի է ստանալ միայն մեկ անգամ: Իհարկե, կան նաեւ սահմանափակումներ: Մինչեւ 21 տարեկան ֆուտբոլիստները չեն կարող այլ երկրների հավաքականներում խաղալ: Բացի այդ, ֆուտբոլային քաղաքացիությունը փոխած ֆուտբոլիստը վերջին երկու տարում չպետք է խաղացած լինի իր երկրի ցանկացած հավաքականում: Բացառված չէ, որ ավելի տարիքավոր ֆուտբոլիստներին եւս թույլատրեն փոխել քաղաքացիությունը: Բայց դա հնարավոր կլինի իրականացնել մինչեւ 2004 թ. հոկտեմբերը՝ նոր կարգը գործողության մեջ մտնելու օրից 12 ամսվա ընթացքում:

ՇԱԽՄԱՏ

Ռեպորտաժ «Արմավիա» ընկերության աջակցությամբ

Հույսերով սպասենք վերջին տուրին

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Ստամբուլից

Մինչ նախավերջին տուրի արդյունքներին անդրադառնալը, երկու հաճելի նորության մասին: ՖԻԴԵ-ի քարտուղարությունից ստացվեց այն 20 ուժեղագույն շախմատիստների ցուցակը, որոնք բարձր անհատական վարկանիշի շնորհիվ աշխարհի առաջիկա առաջնությանը մասնակցելու իրավունք են ստանում: Դրանցից մեկը Վլադիմիր Հակոբյանն է, որի վարկանիշը անցել է 2700-ից: Այսպիսով, անկախ վերջին տուրի արդյունքից, Հայաստանն աշխարհի առաջնությունում արդեն ունի 4 պատվիրակ՝ Հակոբյան, Առոնյան, Սարգսյան, Մկրտչյան (վերջին երեքը՝ անցյալ տարվա իրենց նվաճումների համար): ՖԻԴԵ-ի ցուցակում պահեստային տեղերից մեկը զբաղեցնում է Վահանյանը եւ բացառված չէ, որ նրան եւս ուղեգիր շնորհվի: Բայց առայժմ մեր վետերանը շարունակում է պայքարը բաղձալի իրավունքի համար:

Մյուս նորությունն այն է, որ մրցավարական հանձնաժողովի հրապարակած պաշտոնական տեղեկատվության համաձայն, առաջնության ավարտից դեռ երկու տուր առաջ Լիլիթ Գալոյանը լրացրել է միջազգային վարպետի նորման: Անկեղծ ասած, սա Լիլիթին առանձնապես անհրաժեշտ էլ չէր, քանի որ նա մինչ այժմ նորման լրացրել էր արդեն 4 անգամ (պահանջվող 3-ի փոխարեն):

Մեկ դիտարկում եւս. Հայաստան-Թուրքիա յուրօրինակ մրցավեճի հաշիվն է 10,5–0,5: Միակ ոչ-ոքիի հեղինակը մոսկվացի երիտասարդ միջազգային վարպետ Սերգեյ Գրիգորյանցն է, որն, ի դեպ, հաղթել է երկու դաշտի տերերի:

Այժմ նախավերջին տուրերի մասին: Առոնյանը ոչ-ոքի խաղաց Սակաեւի հետ: Գեղեցիկ զոհաբերություններով հրաշալի հաղթանակ տարավ Վահանյանը Կոլոբովի նկատմամբ: Մինասյանը, որ շահած դիրք ուներ անգլիացի Մակշեյնի դեմ, հուզվեց, սխալվեց եւ ցավալի պարտություն կրեց: Սարգսյանը զիջեց Մոիսեենկոյին, Լպուտյանը հաշտություն կնքեց Բուրմակովի հետ, Անաստասյանը ցուցադրելով նուրբ տեխնիկա, նավակային վերջնախաղում հաղթեց մրցակցին: Մեկ այլ նավակային վերջնախաղում Ասրյանը կարեւոր հաղթանակ տարավ Ռոմանիշինի նկատմամբ: Այսպիսով, վերջին տուրից առաջ Առոնյանն ունի 8 միավոր եւ կարող է պայքարել ամենաբարձր տեղերի համար: Ասրյանին (7,5) ոչ-ոքին աշխարհի առաջնության ուղեգիր կպարգեւի: 7-ական միավոր ունեն Վահանյանը, Լպուտյանը, Անաստասյանը, Սարգսյանը: Նրանցից յուրաքանչյուրը հաղթելու դեպքում կկատարի իր խնդիրը, իսկ ոչ-ոքիի դեպքում կմասնակցի լրացուցիչ մրցախաղի: Մինասյանին (6) անհրաժեշտ է միայն հաղթանակ: Մկրտչյանը ոչ-ոքի խաղաց Գաբոնենկոյի, Գալոյանը՝ Կալոտեսկուի հետ, Հլղաթյանը պարտվեց Դվորակովսկայային:

«Միլանի» առաջին նորեկը Կաֆուն է

Չեմպիոնների լիգայի ներկայիս գավաթակիր «Միլանը» նոր մրցաշրջանից առաջ առաջին պայմանագիրը կնքեց: Իտալական ակումբի առաջին նորեկն աշխարհի կրկնակի չեմպիոն, բրազիլացի պաշտպան Կաֆուն է: 33-ամյա ֆուտբոլիստը վեց մրցաշրջան հանդես եկավ «Ռոմայում»: Ներկայումս նա աշխարհում լավագույն աջ պաշտպաններից մեկն է: Կաֆուն «Ռոմայի» կազմում ամենամեծ հաջողությանը հասել է 2001 թ.՝ նվաճելով Իտալիայի չեմպիոնի տիտղոսը:

«Ռոմայի» հետ պայմանագրի ժամկետը լրացել էր, ուստի «Միլանը» Կաֆուի համար փոխհատուցում չի վճարի: Բրազիլացի ֆուտբոլիստը թիմի հետ պայմանագիր է կնքել մինչեւ 2005 թ. հունիսի 30-ը: Նա կմիանա թիմում հանդես եկող բրազիլացիներ Ռոկե Ժունիորին, Դիդային, Ռիվալդոյին եւ Սերժինյոյին: Կաֆուն նշել է, որ ինքը միշտ հիացել է «Միլանի» երկրպագուների ջերմ աջակցությամբ եւ անհամբեր սպասում է, թե երբ թիմի մարզաշապիկով դուրս կգա «Սան սիրո» մարզադաշտ:

Հույները եզրափակիչ մտնելու լուրջ հայտ ներկայացրին

Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի հերթական տուրի հանդիպումները զգալիորեն սրեցին պայքարը եզրափակիչի ուղեգրերի համար: Դա հատկապես վերաբերում է ընտրական 6-րդ խմբին, որտեղ հանդես է գալիս ՀՀ հավաքականը: Առաջատարը՝ Իսպանիայի ընտրանին, հյուրընկալվելիս չկարողացավ հաղթել Հյուսիսային Իռլանդիայի ֆուտբոլիստներին: Այդ խաղում դարպասները մնացին անառիկ: 2 միավորի կորուստը կարող է ճակատագրական լինել իսպանացիների համար, քանի որ հույները սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթեցին ուկրաինացիներին եւ գլխավորեցին աղյուսակը: Հարկ է խոստովանել, որ հույներն իսկական մարզական սխրանք գործեցին: 4 օր առաջ նրանք հաղթել էին Իսպանիայում, այժմ էլ պարտության մատնեցին ուկրաինացիներին՝ շնորհիվ 87-րդ րոպեին Խարիստեասի խփած գոլի: Հույները հիանալի հնարավորություն ստացան նվաճելու ուղեգիրը: Նրանք երեւանում պետք է մրցեն Հայաստանի հավաքականի հետ եւ սեփական հարկի տակ հյուրընկալվելու են Հյուսիսային Իռլանդիայի ընտրանուն: Ուկրաինացիներն առաջին պարտությունը կրելով, դժվարին կացության մեջ հայտնվեցին:

Տուրի ամենախոշոր անակնկալը մատուցեց Ադրբեջանի հավաքականը, որը Բաքվում 2-1 հաշվով հաղթեց Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի ընտրանուն: Այդ խաղում թեեւ հաշիվը բացեցին հյուրերը (Բոշկովիչ), սակայն դաշտի տերերը խաղավերջում «պոկեցին» հաղթանակը: 88-րդ րոպեին Ղուրբանովը 11 մ հարվածով վերականգնեց հավասարակշռությունը,

իսկ ավելացված ժամանակում Իզմայլովը խփեց հաղթական գնդակը: Հիշեցնենք, որ այս թիմերի առաջին խաղում գրանցվել էր ոչ-ոքի (2-2), ընդ որում հյուրերը պարտվում էին 0-2 հաշվով: Բաքվում կայացած խաղից հետո հյուրերի մարզիչ Դեյան Սավիչեւիչն ու հավաքականի ավագ Պրեդրագ Միյատովիչը հայտարարել են հավաքականից հեռանալու մտադրության մասին:

Աշխարհի փոխչեմպիոն գերմանացիները Ֆարերների հետ արտագնա խաղում միայն խաղավերջում հասան հաջողության: 89-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Կլոզեն, ավելացված ժամանակում աչքի ընկավ Բոբիչը:

Մայքլ Օուենը Անգլիայի հավաքականում իր հոբելյանական՝ 50-րդ խաղը նշանավորեց Սլովակիայի ընտրանու դարպասը խփած գոլերով, որոնք էլ ապահովեցին հաղթանակը (2-1): Դրանցից առաջինը Օուենը խփեց 11 մ հարվածով՝ հավասարեցնելով հաշիվը: Իսկ մինչ այդ, Յանոչկոն առաջ էր մղել սլովակներին:

Ահա մյուս հանդիպումների համառոտ վիճակագրությունը.

Նորվեգիա–Ռումինիա՝ 1-1
0-1՝ Գանյա (64), 1-1՝ Սոլշեր (78՝ 11 մ):
Լյուքսեմբուրգ–Դանիա՝ 0-2
Յենսեն (22), Գրավեսեն (50):
Չեխիա–Մոլդովա՝ 5-0
Շմիցեր (41), Կոլեր (72՝ 11 մ), Շտայներ (81), Լոկվենց (88, 92):
Ավստրիա–Բելառուս՝ 5-0
Աուֆհաուզեր (33), Հաաս (47), Կիրխլեր (52), Վալներ (62), Չեռնի (69):
Շվեդիա–Լեհաստան՝ 3-0
Սվենսոն (14, 70), Օլբեկ (42):
Սան Մարինո–Հունգարիա՝ 0-5
Բոր (5), Լիստես (20, 82), Կենեսի (62), Շաբիչ (77):
Լիտվա–Իսլանդիա՝ 0-3
Գուդյոնսոն (60), Գուդյունսեն (71), Խրեյդարսոն (94):
Թուրքիա–Մակեդոնիա՝ 3-2
0-1՝ Գրոզդանովսկի (23), 1-1՝ Նիխաթ (27), 1-2՝ Սակիրի (29), 2-2՝ Կարադենիզ (48), 3-2՝ Շուքյուր (59):
Էստոնիա–Խորվաթիա՝ 0-1
Կովաչ (77):
Բելգիա–Անդորրա՝ 3-0
Գոր (20, 68), Սոնկ (44):
Ֆինլանդիա–Իտալիա՝ 0-2
Տոտի (32), Դել Պիերո (73):
Իռլանդիա–Վրաստան՝ 2-0
Դոխերտի (43), Քին (59):
Շվեյցարիա–Ալբանիա՝ 3-2
1-0՝ Հաաս (10), 1-1՝ Լալա (23), 2-1՝ Ֆրեյ (32), 3-1՝ Կաբանյաս (72), 3-2՝ Սկելա (86՝ 11 մ):

Ռմբարկուների ցուցակը 5-ական գնդակով գլխավորում են Օլբեկը (Շվեդիա), Օուենը (Անգլիա) ե Շիլյակը (Սլովենիա):

ՄՐՑԱՇԱՐԱՅԻՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐ

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆրանսիա	5	5	0	0	19-2	15
2. Սլովենիա	5	3	1	1	10-7	10
3. Իսրայել	5	2	2	1	6-3	8
4. Կիպրոս	6	2	1	3	7-11	7
5. Մալթա	7	0	0	7	3-22	0

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դանիա	6	4	1	1	12-6	13
2. Նորվեգիա	6	3	2	1	8-4	11
3. Ռումինիա	6	3	1	2	15-7	10
4. Բոսնիա	5	2	0	3	4-7	6
5. Լյուքսեմբուրգ	5	0	0	5	0-15	0

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չեխիա	5	4	1	0	14-1	13
2. Հոլանդիա	5	4	1	0	11-2	13
3. Ավստրիա	6	3	0	3	9-8	9
4. Բելառուս	6	1	0	5	2-15	3
5. Մոլդովա	6	1	0	5	3-13	3

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	5	3	2	0	12-2	11
2. Հունգարիա	6	3	2	1	13-4	11
3. Լատվիա	5	3	1	1	6-3	10
4. Լեհաստան	5	2	1	2	7-4	7
5. Սան Մարինո	7	0	0	7	0-25	0

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գերմանիա	5	3	2	0	8-3	11
2. Իսլանդիա	5	3	0	2	9-5	9
3. Շոտլանդիա	5	2	2	1	7-5	8
4. Լիտվա	6	2	1	3	4-9	7
5. Ֆարերներ	5	0	1	4	4-10	1

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հունաստան	6	4	0	2	6-4	12
2. Իսպանիա	6	3	2	1	10-3	11
3. Ուկրաինա	6	2	3	1	10-8	9
4. Հայաստան	5	1	1	3	6-11	4
5. Հս. Իռլանդիա	5	0	2	3	0-6	2

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Թուրքիա	6	5	0	1	14-5	15
2. Անգլիա	5	4	1	0	10-4	13
3. Սլովակիա	6	2	0	4	8-8	6
4. Մակեդոնիա	6	1	2	3	9-11	5
5. Լիխտենշտեյն	5	0	1	4	2-15	1

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	5	3	2	0	8-3	11
2. Խորվաթիա	5	3	1	1	7-2	10
3. Բելգիա	6	3	1	2	7-8	10
4. Էստոնիա	6	2	2	2	4-2	8
5. Անդորրա	6	0	0	6	1-12	0

9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուելս	4	4	0	0	10-1	12
2. Իտալիա	5	3	1	1	8-3	10
3. Ֆինլանդիա	6	2	0	4	6-8	6
4. Սերբիա	5	1	2	2	6-8	5
5. Ադրբեջան	6	1	1	4	4-14	4

10-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	6	3	3	0	12-7	12
2. Իռլանդիա	6	3	1	2	9-8	10
3. Ռուսաստան	5	2	1	2	11-9	7
4. Ալբանիա	6	1	2	3	8-11	5
5. Վրաստան	5	1	1	3	3-8	4

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն

Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

Ճամպրուկ

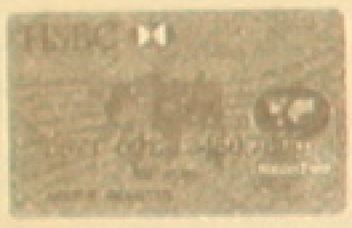

HSBC Բանկի Կրեդիտ քարտ

HSBC

Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ, 2003

«Կերամիկա» ՍՊ ընկերությունն աշխատանքի է հրավիրում բարձրագույն կրթությամբ, 30-50 տարեկան ջերմոտեխնիկ-նախագծողների: Աշխատանքային փորձը պարտադիր է: Հեռ. 61-04-51:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջ» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունը
(նախկինում բազային բժշկական ուսումնարան)
ընդունվողների համար հայտարարում է
2003-2004 ուսարվա ընդունելություն.

Անվճար ուսուցման տեղերի համար՝ միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ՝ բուժքույրերի, մանկաբարձների, դեղագործների:

Վճարովի հիմունքով ուսուցման տեղերի համար՝ հիմնական ընդհանուր (8-ամյա), միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ՝ բուժքույրերի, մանկաբարձների, ատամնատեխնիկների եւ դեղագործների:

Ուսումնառությունը տարվում է միջազգային չափորոշիչներին համապատասխանող ուսումնական պլաններով եւ ծրագրերով:

Բուժքույրերի, մանկաբարձների ուսման տեւողությունը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար 3 տարի է, իսկ հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար՝ 4 տարի: Ատամնատեխնիկների եւ դեղագործների ուսման տեւողությունը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար 2 տարի է, իսկ հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար՝ 3 տարի: Ուսուցումը առկա է (ցերեկային), հայերեն լեզվով:

Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջի շրջանավարտները դիպլոմներ ստանալուց հետո իրավունք ունեն անմիջապես անցնել աշխատանքի ինչպես հանրապետության, այնպես էլ արտասահմանյան բուժհիմնարկներում:

Ներկայումս հանրապետության բուժկանխարգելիչ հիմնարկների կողմից Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջը ճանաչված է որպես նման որակավորում ունեցող լավագույն մասնագետների պատրաստման դարբնոց:

Քոլեջը համագործակցում է. Ռուսաստանի Ֆեդերացիայի Առողջապահության նախարարության ուսումնագիտամեթոդական կենտրոնի, Բելգիայի Տուռնաուտ քաղաքի «Հիվսենս» բժշկական քոլեջի հետ, ներգրավված է Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Ընտանեկան բուժքույրերի» պատրաստման, Հայաստանում սոցիալական բարեփոխումների (ՀՍԲԾ) եւ ԻՆՏՐԱՀ ՓՐԱՅՄ II-ի բուժքույրերի եւ մանկաբարձների վերապատրաստման ծրագրերում: Ուսումնառության ընթացքում կազմակերպվում են ուսանողների եւ դասախոսների փոխայցելություններ գիտելիքների կատարելագործման եւ փորձի փոխանակման նպատակով:

Քոլեջ կարող են դիմել.

ա) անվճար ուսուցման տեղերի համար՝ միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա), մասնագիտական տեխնիկական (պրոֆտեխնիկական), միջին մասնագիտական եւ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք հաջողությամբ կհանձնեն ընդունելության քննությունները «Հայոց լեզու» առարկայից՝ թելադրություն, «Կենսաբանություն» առարկայից՝ բանավոր, իսկ վճարովի ուսուցման տեղերի համար՝ համալիր բանավոր քննություն «Հայոց լեզու», «Կենսաբանություն» առարկաներից,

բ) հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթություն ունեցող անձինք, վճարովի ուսուցման տեղերի համար, որոնք հաջողությամբ կհանձնեն համալիր բանավոր քննություն՝ «Հայոց լեզու» եւ «Անատոմիա» առարկաներից: Ուսման առաջին տարին գերազանց առաջադիմությամբ ավարտած սովորողները տեղափոխվում են նույն մասնագիտության անվճար ուսումնահամակարգ:

Համալիր բանավոր քննությունը նպատակ ունի նաեւ պարզելու դիմորդի մասնագիտական կողմնորոշվածությունը, ընդհանուր զարգացվածությունը, իսկ «Ատամնատեխնիկական գործ» բաժնում՝ դիմորդի ձեռքի աշխատանքի հմտությունը:

Դիմորդը քոլեջի ընդունող հանձնաժողովին անձամբ ներկայացնում է՝

ա) դիմում,

բ) կրթության մասին փաստաթղթի բնագիրը,

գ) 4 լուսանկար (3x4սմ չափսի),

դ) տեղեկանք առողջական վիճակի մասին (086 ու ձեւ),

ե) անձը հաստատող փաստաթուղթ (անձնագիր կամ ծննդյան վկայական՝ մինչեւ 16 տարեկան դիմորդի համար, կամ զինվորական գրքույկ, կամ ՀՀ Ոստիկանության կողմից տրված 9-րդ ձեւ),

զ) փաստաթուղթ զինվորական ծառայությանն առնչության մասին (զորակոչային տարիք ունեցող դիմորդից ընդունվում են զինհաշվառման փաստաթղթերում տարկետման իրավունք տվող համապատասխան նշումի կամ չզորակոչվելու պատճառը հաստատող այլ նշումների առկայության դեպքում, իսկ նախկինում առողջության պատճառով տարկետում ունեցողներից՝ ռազմաբժշկական կենտրոնական հանձնաժողովի նշումների առկայության դեպքում),

է) ընդունելության արտոնության իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ:

Ընդունելության կազմակերպման եւ անցկացման համար դիմորդը նախապես վճարում է 1000 (հազար) դրամ՝ ավելացված արժեքի հարկի հետ միասին:

Անվճար ուսուցման տեղերի համար, տվյալ մասնագիտության գծով, առանց ընդունելության քննությունների, ըստ դիմելու հերթականության ընդունվում են՝

միջնակարգ հանրակրթական դպրոցը ոսկե կամ արծաթե մեդալով, պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները գերազանցության դիպլոմով ավարտածները:

Քննությունները դրական գնահատականներով հանձնած դիմորդներից մրցույթից դուրս ընդունվում են՝

ա) 1-ին եւ 2-րդ խմբերի եւ մինչեւ 16 տարեկան մանկուց հաշմանդամները, որոնց, բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովի եզրակացության համաձայն, տվյալ մասնագիտությամբ սովորելը հակացուցված չէ՝ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների դիմորդների ընդունելության օրենքով սահմանված բժշկական հակացուցումների ցանկին համապատասխան,

բ) ՀՀ պաշտպանության ժամանակ զոհված (մահացած) եւ առաջին խմբի հաշմանդամ դարձած զինծառայողների երեխաները, ժամկետային զինծառայության պարտականությունները կատարելիս հաշմանդամ դարձած քաղաքացիները, համաձայն ՀՀ Պաշտպանության նախարարության, ՀՀ Ոստիկանության, ՀՀ Ազգային անվտանգության նախարարության եւ ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Արտակարգ իրավիճակների վարչության կողմից տրված վկայականների,

գ) ծնողական խնամքից զրկված եւ մինչեւ 2003 թ. սեպտեմբերի 1-ը 23 տարին չլրացած անձինք,

դ) բժշկական հիմնարկներում ավելի քան 5 տարվա կրտսեր բուժաշխատողի աշխատանքային ստաժ ունեցող դիմորդները,

ե) պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից զորացրված դիմորդները (յուրաքանչյուր մասնագիտության գծով 1 տեղ):

Անվճար ուսուցման տեղերի ընդունելության քննություններին մասնակցած, դրական գնահատականներ ստացած, բայց մրցույթով չանցած դիմորդներն ընդունվում են քոլեջի համապատասխան բաժնի վճարովի համակարգ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են՝

ա) անվճար ուսուցման տեղերի համար՝ 2003 թ. հունիսի 9-ից մինչեւ հուլիսի 12-ը ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժամը 9.00-ից մինչեւ 16.00-ը.

բ) վճարովի ուսուցման տեղերի համար՝ 2003թ. հունիսի 9-ից մինչեւ օգոստոսի 7-ը, ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժամը 9.00-ից մինչեւ 16.00-ը:

Ընդունելության քննություններն անցկացվում են հուլիսի 14-ից մինչեւ օգոստոսի 22-ը:

Անվճար ուսուցման տեղերի համար կրթաթոշակ տրվում է ընդհանուր հիմունքներով:

Վճարովի հիմունքով ընդունված դիմորդի հետ կնքվում է պայմանագիր ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից հաստատված վարձաչափի մասին:

Վճարովի հիմունքով ընդունված դիմորդի 1 տարվա ուսման վարձը կազմում է՝

«Քույրական գործ» բաժին	90 000 դրամ
«Մանկաբարձական գործ» բաժին	120 000 դրամ
«Ատամնատեխնիկական գործ» բաժին	180 000 դրամ
«Դեղագործական գործ» բաժին	120 000 դրամ

Հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթություն ունեցող դիմորդների համար առաջին տարվա ուսման վարձը կազմում է 60 000 դրամ:

Վճարովի հիմունքով ընդունված, օրինակելի վարք եւ ուսման գերազանց առաջադիմություն ցուցաբերած սովորողների, ինչպես նաեւ մարտական առաջադրանք կատարելիս զոհված ազատամարտիկների երեխաների, ծնողական խնամքից զրկվածների վարձը զեղչվում է 50%-ով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել քոլեջի ընդունող հանձնաժողովին:

Հասցեն՝ Կորյունի 10
Հեռախոսներ՝ 565730, 583141, 525808

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ

Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան հովանավորությամբ **հունիսի 13-20-ը** Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում կազմակերպում է Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության **8-րդ ցուցահանդեսը, որը նվիրված է շինանյութերի եւ քաղաքաշինության սարքավորումների ցուցադրմանը:**

*Բացումը **հունիսի 13-ին, ժամը 17.00-ին**՝ հրավիրատոմսերով: Հաջորդ օրերին՝ 11.⁰⁰-18.⁰⁰:*

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Զինիչյան Հիմնադրամը հայտարարում է 4 գրքերի տպագրման մրցույթ:
Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար դիմել ԶՀՀ գրասենյակ 2003թ. հունիսի 16- 20-ը ամեն օր, ժամը 15:00-17:00, հետեւյալ հասցեով՝
ք.Երեւան, Աբովյան փ 34, բն 5
հեռ. 54-44-17, 54-44-18

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔ

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների (գործատուների) միությունը ողջունում է գործարար պատգամավորների մուտքը խորհրդարան եւ համոզված է, որ այն ունի սկզբունքային նշանակություն արդի փուլում: Ուրախալի է, որ վերընտրված եւ նորընտիր առանձին պատգամավորներ ՀԱԳ(Գ)Մ անդամ են եւ, բնականաբար, նպաստելու են միության էլ ավելի ակտիվորեն մասնակից դարձնելու հասկապես գործարարությանն աջակցող տնտեսական օրենքների ստեղծմանը: Դա նոր թափ կհաղորդի նաեւ օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների կառուցողական երկխոսության ծավալմանը:

Անշուշտ, կայացած գործարարներով հայոց խորհրդարանի նոր համալրումն էլ ավելի կնպաստի Հայաստանի գործարար միջավայրի աշխուժացմանը եւ հայրենական արտադրության նորովի զարգացմանը:

Թող բարի լինի նրանց մուտքը եւ օրհնաստեղծ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՂՆԵՐԻ ԵՎ
ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ (ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐԻ) ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 12. 6. 2003 Գինը՝ 100 դրամ